

STADRA TEATER

Redovisning säsong 2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Tack	3
Redovisning	
Inledning	4
Målsättning och vision 2019	5
Process och genomförande	6
Konstnärliga framgångar och konstnärliga innehåll	10
Synsätt, skapade mervärden och arbetstillfällen	10
Stadras Vänner, Stadranejdens Byalag, Stadras värdinnor	11
Unga Stadra	12
Jämställdhet	12
Tillgänglighet	12
Lärdomar	12
Press och marknadsföring	13
De stora produktionerna genom åren	14
Medverkande	15
Samverkanspartners	16
Styrelse	16
Föreställningar	
Recensioner Hjalmar och vår Herre	17
Foton Hjalmar och vår Herre	26
Artiklar Hjalmar och vår Herre	40
Franskt	46
Blod, mord och elände	51
Ispiruetter med Gustaf Fröding	52
Berättelser vid brasans sken	57
Det var den 17 november – en Teaterkonsert	58
Förhandsartiklar	61
Affischer	63
Statistik	65
Resultatrapport	66
Balansrapport	68
Kortfattad ekonomisk kommentar	70
Med stöd av	71

©Ideella kulturföreningen Cirkustälter
STADRA TEATER
Prästgatan 26, 713 31 Nora
Besöksadress: Teaterfoajén Storgatan 8, Nora
0587-31 13 05
info@stadrateater.se | www.stadrateater.se

Grafisk formgivning: Fernemo Information & Grafik AB
Text: Magnus Wetterholm
Samtliga foton: Dragan Popović, om inget annat anges
Tryckt hos: Danagård Litho november 2019

TACK – TUSEN TACK!

Den intensiva säsongen 2019 är nu till ända. Tiden är inne för att rikta vårt varma tack till alla er som på olika sätt har stöttat oss. Genom ert förtroende har vi kunnat utveckla och förverkliga visioner om en kulturell arena vid Bergslagens vackraste spelplats.

Vi vänder oss till kommunen, regionen, staten, stiftelser, akademien, fonder, tidningar, företag och privatpersoner och tackar av hela vårt hjärta för ert ekonomiska stöd. Utan detta hade vi inte kunnat skapa vår kulturella mötesplats. Vi skänker en tacksamhetens tanke till all personal som på ett konstnärligt, kreativt och meningsfullt sätt gett av sitt skapande.

Likasa vänder vi oss till byalag och till vänförening för att just säga - tack. Att få möta den nya generationen, alla de som tillhör Unga Stadra, är en ynnest och bidrar till att ge Stadra Teater en vitalitet.

Vi vänder oss till ideella krafter, till privatpersoner och till föreningar som alla på olika sätt bidragit med stora värden. Ett tack också till styrelsen för Ideella kulturföreningen Cirkustältet som kreativt och troget alltid verkar för Stadra Teaters bästa.

Magnus Wetterholm
Konstnärlig ledare och projektledare

0587-31 13 05
070-538 19 95
info@stadrateater.se
www.stadrateater.se

Inledning

Det är med glädje vi kan se tillbaka på ännu ett framgångsrikt år för Stadra Teater, såväl konstnärligt och recensionsmässigt som publikt. Med denna redovisning vill vi beskriva vårt arbete ur många synvinklar, där de olika delarna har bidragit till att vi nu kan se tillbaka på 2019 som ett både utvecklande och lärorikt år.

Redogörelsen sammanfattar den tjuogoandra säsongen, ett år som har innehållit föreställningar och publik verksamhet i större eller mindre skala under vinter, vår, sommar och höst. Därmed har ett av våra mål, att bredda utbudet till fler delar av året, kunnat uppnås. Sammanlagt har vi under 2019 gett fyrtioen sceniska evenemang. Efter ett framgångsrikt år vill vi nu se framåt för att även kunna utöka verksamhet till i *Stadras foajé* samt etablera en mindre turnéverksamhet.

Med *teaterfantasterier i Bergslagen* är vår strävan att ge publiken upplevelser som hör samman med glädje, förundran, lycka och eftertanke, där platsen Stadra är förknippad med njutning, sinnlighet och skönhet. Publiken har en önskan att bli berörd och få berikande upplevelser. Platsen Stadra kan benämnas som *Bergslagens vackraste spelplats*, eller *En trädgård för själen*. Verksamheten ska överensstämma med ett citat från DN hösten 2019: ”Teater är inte uppfostran, utan ett tankerum, en existensform: en plats för drömmar, begär och dåligt underbyggda teorier”.

Den sedan 2007 av Länsstyrelsen Örebro län förklarade byggnadsminnet Stadra Bruk blir med vår verksamhet ett levande kulturcentrum som bidrar till en levande landsbygd. Med andra ord en kulturell ö, beläget fjärran från centrala platser och större städer.

Trots att Stadra Teater har en hög egenfinansiering är medel från våra bidragsgivare likafullt helt avgörande för verksamheten. Vi är mycket tacksamma att vi har en bredd i det ekonomiska stödet och att många ser positivt på det vi gör. Med redovisningen vill vi berätta om hur anslagna medel har använts och vår förhoppning är att kunna presentera en ingående och riktig bild av vad vi åstadkommit.

Vi är medvetna om svårigheterna att sammanfatta och redovisa en konstnärlig verksamhet. Det kräver ett brett perspektiv och i redovisningen tas hjälp av text, bilder, recensioner, statistik, ekonomisk redogörelse samt publika kommentarer för att förhoppningsvis kunna ge en fyllig bild av en skapande process och dess resultat.

Vi har även en hög ambition att skapa en god arbetsplats för alla. Vi har ett socialt ansvarstagande. För trettonde sommaren i rad har vi gett plats för barn och ungdomar att vara delaktiga. Vi är övertygade om att deras medverkan ger dem möjligheter till viktiga upplevelser av en kreativ process och att de därmed får användbara verktyg inför framtiden. Likaså tillförs vår

verksamhet betydande värden av våra unga medarbetare, vilka visar på nytänkande och vitalitet. Medverkan av barn och ungdomar kallar vi numera för Unga Stadra.

För boendeanläggningar och handel i Bergslagen är målsättningen att vara en attraktiv plats för turister som reser till området. Vi menar att Stadra Teater bidrar till ökad attraktivitet i vår region.

Från 1998 års försöksverksamhet har vi under alla år haft svenska författarskap som vår ledstjärna och på olika sätt skildrat och speglat dessa.

Målsättning och vision 2019

Under säsongen 2019 ville vi med en hög konstnärlig kvalitet utveckla de olika grenarna som är Stadra Teater. Vi ville med Ylva Eggehorns nyskrivna manus ge en fördjupad bild av Hjalmar Bergman för att i en poetisk form skildra en livsresa. Det skulle bli en bred föreställning där författarskap från förr och från idag fick blandas. Att sammanföra teater med sång och musik på ett inte alltför traditionellt sätt blev vägen att åstadkomma underhållande och meningsfulla uttryck i berättandet.

Att fortsätta arbetet med vinterscenen, serien *Nyffiken på*, programkvällar, demokratitankar och vårt publika tilltal kändes angeläget. Därtill under året föddes tankar om berättarföreställningar och om att återuppliva den historiska platsen Wallins grotta.

Till sommarproduktionen ville vi återsamla medarbetarna från 2018 års produktion, utifrån tankar om att vidareutveckla det konstnärliga mötet och att fördjupa arbetet från det föregående året. Dessutom skulle de unga aktörerna få möjlighet att utvecklas genom att ge flera av dem tydliga roller.

Ambitionen var att fortsätta med olika evenemang kring demokrati, vilket getts utrymme de två föregående åren. En av uppgifterna för en teater är att spegla frågeställningar kring humanism, samhälle, mänskliga möten och demokrati.

Process och genomförande

SOMMARSCENEN

Hjalmar och vår Herre 5 juli till 11 augusti 2019.

Med målsättningen att skapa nyskriven dramatik blev det aktuellt att åter knyta Ylva Eggehorn till Stadra Teater. Kontakter med Ylva Eggehorn har odlats sedan åren 2006 till 2008 då hon skrev tre pjäser i rad direkt för Stadra. Hos oss fanns en önskan att låta hennes språk och känsla få möta Bergmans gestalt. Vi var inställda på att även sommaren 2019 ge en uppsättning där Hjalmar Bergman fick träda fram, såväl storslagen som liten. Vår önskan var att ge en pjäs om skapandet villkor

Dramatikern och poeten Ylva Eggehorn.

för Hjalmar Bergman under en period i slutet av författarens liv. Under hösten 2018 knöts kontakter med Eggehorn som ledde fram till att hon ville åta sig uppdraget. Möten vidtog, likaså intensiva brev- och mailkontakter. Impulser till pjäsen kom från såväl Eggehorn, som såg paralleller mellan Hjalmar Bergman och Oscar Wilde, som från oss där vi tillförde tankar om Bergmans tid i Berlin i slutet av 20-talet. Det var också av intresse att låta Eggehorn, den författare och poet som närmast sig religiösa tankar och som med sina verk betytt mycket för människor i nöd, få möta vår titel - Hjalmar och vår Herre. En titel som självfallet ville ge associationer till Bergmans bok *Farmor och vår Herre*. För att kunna förverkliga denna pjäs var det av avgörande betydelse att Författarfonden beviljade vår ansökan. Vi var väl medvetna om att en skrivprocess på detta tema skulle innebära en lång utvecklingsfas.

En stor fördel för produktionen var att vi kunde knyta regissör Karin Parrot-Jonzon, scenograf Ebba Forstenberg och maskör/kostymör Agneta von Gegerfelt till oss, alla tre medskapare till 2018 års framgångsrika produktion. Med denna trio kunde arbetet fördjupas från föregående år och ett stort konstnärligt kapital tillfördes uppsättningen.

För ljussättningen stod Andreas Bernthsson som efter *Apelsinträdet* 2016 återkom till årets uppsättning. Som rörelse och dansinstruktör återkom Catrine Örman-Oskarsson. Repetitionsarbetet var intensivt då det omfattade enbart fem veckor. Flera gånger under processen väcktes frågor om att ett nyskrivet manus behöver konfronteras med arbetet på teatergolvet för att ytterligare kunna utvecklas.

En musikaliskt bred och varierad uppsättning växte fram. Mattias Risberg trädde in som musiker på piano och Anna Johansson på fiol. På grund av personliga omständigheter skedde ett byte av musiker på piano och från mitten av repetitionsperioden trädde Erik Andersson in. Att vi kunde ha två musiker anställda var i mångt och mycket tack vare stöd från Stadras Vänner.

Stadra fick en ny medarbetare i Sara Glaser, en mångsidig artist som såväl sjunger som spelar teater. I övrigt var det flera återkommande aktörer, bland annat Eva Haldert, Rune Jakobsson, Bodil Granlid Carr och Lasse Forss. Efter att ha följt våra medverkande barn och ungdomar under flera år och sett deras utveckling fick fyra av de äldre ungdomarna egna roller som förvaltades väl av dem. Även andra ungdomar från Unga Stadra fick uppgifter i uppsättningen.

Av stort värde för produktionen är att ha Dragan Popovic som inspicient, publikmottagare, tekniker och fotograf. Betydelsefullt är att det första publikmötet blir välkomnande genom biljettvärd och värdinnor.

Det är också av vikt att visa kontinuitet i det grafiska uttrycket. Konstnären Ted Ström gjorde åter vår affisch, vilket är ett samarbete sedan 2009.

Repetitionerna startade 2 juni med premiär 5 juli. Sammanlagt gav vi 28 föreställningar fram till 11 augusti. Uppsättningen bemöttes på ett positivt sätt från pressen. Alla sju recensionerna var bra eller synnerligen bra, vilket medförde en större publiktillströmning än förväntat.

Öppen repetition 17 juni

För andra året i rad bjöd vi in medlemmar i Stadras Vänner till en öppen repetition. För de vänner som gått på vår serie *Nyfiken på* blir den öppna repetitionen ett sätt att även följa det konkreta teaterarbetet.

Franskt 14 och 15 augusti 2019

Efter att under de två föregående åren gett *Sånger av Jacques Brel* på programkvällar fanns viljan att bredda repertoaren. Det ledde fram till två teaterkonserter med sånger av Jacques Brel i en första akt och av Edit Piaf, Charles Aznavour, Michel Legrand, Gilbert Becaud, Charles Trenet och Boris Vian i den andra. Som musiker återkom Jonas Abrahamsson på piano och Anja Strautmanis på cello. Den musikaliska upplevelsen utökades med Gaianeh Pilossian på fiol.

Förställningen mottogs med påfallande värme av en stor publik. För affischutformning och teknik stod Dragan Popovic.

Blod, mord och elände 17 augusti 2019

Fartyghistorikern, författaren, etnologen och historikern Claes-Göran Wetterholm, som sedan tidigt 2000-tal årligen framträtt med uppskattade berättelser om fartyg, nautik, olyckor och mänskliga drömmar, gav en kväll om folkliga sånger, mystik, olyckor och dråpliga historier. Vid sin sida hade han folksångerskan Monica Söderberg samt musikern Peter Ulfveby. Trion gav skillingtryck, samt historier som svävade mellan sanning och lögn på ett roande sätt.

Även till detta evenemang gjorde Dragan Popovic en spännande och illustrativ affisch.

Utställningar

Under sommarsäsongen skapade Ulla Mihnóss två iögonfallande utställningar i Järnboden, vilka var öppna i samband med föreställningarna. Båda appellerade till 20-talet där utställningen på Lilla scenen gav en känsla av en författarlya för Hjalmar Bergman.

Teaterkaféet Paradiset

Kaféet var öppet i samband med alla föreställningar och är ett viktigt ”vattenhål” för publiken i helhetsupplevelsen av Stadra. Vi lägger tonvikt på kvalitet i utbud och bemötande. Såsom de senaste två åren hade vi även i år möjlighet att i pausen servera öl, vin och punsch. Det porslin som Stadras Vänner har finansierat står för kvalitet och personlighet och bidrar till helhetsupplevelsen. Kaféet förestods i år av Annika Hentilä med gedigen bakgrund inom restaurangbranschen. Hon assisterades av Nathalie Cederborg.

VINTERSCENEN

Ispiruetter med Gustaf Fröding 23 & 24 februari 2019

För elfte året i rad genomfördes vinterscenen. Detta år närmade vi oss den mycket folkkäre poeten Gustaf Fröding. Förutom Magnus Wetterholm, Eva Haldert och Lasse Forss medverkade Barbro Järliden som ”isprinsessa”, vilket gav möjlighet att interfoliera med texter om diktaren. Järliden har ett långt förflutet som intendent på Värmlands museum och sekreterare i Fröding-sällskapet. Föreställningarna fick i år sin start utomhus på en snöhög. Vinterscenen innehöll som vanligt en upplevelse av marschaller, eldar och av varm buljong i pausen.

VÅREN

Nyfiken på Hjalmar Bergman och Berlin 27 mars, 24 april & 7 maj 2019

Ambitionen med folkbildande föreläsningar har pågått sedan 2013 och får en alltmer trogen publik. Denna serie görs i samverkan med Nora bibliotek. I år ville vi fördjupa temat Hjalmar Bergman och komplettera med författarens tid i Berlin under andra delen av 20-talet, en mytomspunnen tid. Först ut var regissör Pontus Plænge som berättade om teman i sina uppsättningar av *Swedenhielms* samt *Farmor och vår Herre*. Därefter kom journalist och f.d. förlagschef Svante Weyler som talade om Tyskland och Berlin. Som sista gäst kom Ylva Eggehorn, som berättade om skrivandet med pjäsen och om sitt förhållande till Hjalmar Bergman.

HÖSTEN

Vid brasans sken 5, 6, 12 & 13 oktober 2019

För första gången genomfördes berättareftermiddagar under hösten. Årets fokus handlade om människor som levat och verkat på Stadra gård och bruk, om drömmar, liv och död. Evenemangen gick av stapeln i Sjöstugan/caféet och samlade en stor publik.

Wallindagen 15 oktober 2019

En påbörjad iordningställning av den historiska platsen Wallins grotta i Stadras närområde ledde till att vi för första året arrangerade en dag kring Johan Olof Wallin, som under slutet av 1700-talet och början av 1800-talet var informator på Stadra gård. Den 15 oktober var dagen då Wallin föddes, vilket i år var 240 år sedan. På grund av regn och dåligt väder kortades evenemanget ner och hade tyvärr en fåtalig publik. Att genomföra denna typ av arrangemang ligger i linje med en av vår deviser: *kultur och natur i skön förening*.

TURNÉ

Lars Forssell i vår hjärtan 14 februari 2019

Vår ambition att ge underhållande kulturupplevelser för en äldre publik påbörjades med ett framträdande för Aktiva Seniorer under februari. Magnus Wetterholm gav Lars Forssells klassiska sånger. Ackompanjator var Matts Norman.

FÖREGÅENDE HÖST

Det var den 17 november – en Teaterkonsert 17 och 18 november 2018

Vid tillkomsten av föregående års redovisning fanns ej möjlighet att få med bild eller text från teaterkonserten, varför den istället redovisas här. Vi hade glädje att få samarbeta med två drivna musiker som båda arbetet tillsammans med artisten

Rikard Wolff. Dels Johan Graden, som medverkade som musiker i föregående års uppsättning *Flickan i frack*, dels dragspelen Niklas Sundén. Som spelplats hade vi Nora Teaterbiograf och för teknik svarade Dragan Popovic.

Konstnärliga framgångar och konstnärliga innehåll

Med Ylva Eggehorn's manus av *Hjalmar och vår Herre* kunde vi skapa en ömsint, rolig, existentiell och vacker föreställning. Publiken gav vid ett antal tillfällen uttryck för av att de upplevt något värdefullt. Att vi kunde arbeta med samma konstnärliga ledningsteam vad beträffar regi, scenografi, kostym, mask, dans och teknik gav en fördjupning och tillförde glädje. Regissör Karin Parrot-Jonzons musikalitet blev värdefull och skapade en egen nerv åt föreställningen. Kostym och mask hade ett stilsäkert uttryck och scenografin var i färgval och uttryck såväl fräck som vacker och exakt. Dans och rörelsedelarna gav en smittande lekfullhet.

Den musikaliska bilden förstärktes avsevärt genom att vi hade två musiker med i föreställningen. Att vi i år kunde utveckla roller, ge kunskaper i sceniska sammanhang samt skapa goda minnen för Unga Stadra blev värdefullt för våra ungdomar och för hela ensemblen. Allt detta sammantaget gav förutsättningar för det fina och starka gensvar vi fick i recensioner, media och av publik.

Hela området kring Stadra, vilket inkluderar utställningar, kafé och omgivningar, bidrog till ett helhetsuttryck som var tilltalande för publiken.

Vår föreställning *Franskt* gav starka och positiva reaktioner från publiken. Den musikaliska tradition som följt Föreningen Cirkustältet och Stadra Teater ända från början lever kvar, vilket är tillfredsställande. Berättarföreställningarna under hösten var en nyhet som publiken tyckte om och skapande en känsla av samhörighet. Att Claes-Göran Wetterholm årligen återkommer med berättarkvällar är av stort värde för teatern.

Synsätt, skapade mervärden och arbetstillfällen

Medarbetarna, allt från anställd personal till ideella krafter, är oerhört betydelsefulla för att föra vår teater framåt. Vi ska och vill vara en plats där vi sätter våra medarbetares växande i förgrunden. Vi är för mångfald och att Stadra Teater ska vara en generös och tillåtande plats. Sammanlagt har vi skapat 36 arbetstillfällen av större eller mindre omfattning.

Arbetsstillfällen	2019	2018
Lön	21	18
Faktura	13	11
Arvoderade ungdomar	4	10
Praktikanter	0	2
Volontärer	4	3
Besöksstatistik	2019	2018
Sammanlagd publik	4113	4405
Antal föreställningar & evenemang	41	37

Stadra Teater bidrar till större omsättning för restauranger, boendeanläggningar och varuhandel i regionen. Värdet av att vår verksamhet bidrar till att göra Bergslagen mer attraktivt, populärt och intressant. Dock har vi ingen möjlighet att mäta resultat av hur pass stor en ökad omsättning blir när vi lockar publik till regionen. Likafullt får vi ständigt uttryck för detta genom kommentarer av vår publik och genom företagsidkare.

Den grundpelare och kontinuitet som teatern vilar på handlar om producenten. Efter att vår förutvarande producent My Soos Stave gått in i föräldrarollen tog Renate den Hartog över denna uppgift. Genom stor kunskap om Stadra sedan tidigare arbetsuppgifter fortsätter hon att utveckla och axla denna roll.

Stadras Vänner, Stadranejdens byalag, Stadras värdinnor

Vänföreningen har sedan några år omvandlats från att ha varit en egen organisation till att bli en underavdelning till vår egen förening. Vi är mycket glada för att antalet vänner ökat även i år. Mot att det 2016 var det omkring 65 medlemmar är det idag över 360. Med Stadras Vänner har vi kommunicerat genom personliga fysiska brev, något som uppskattats. Som förmån har vänner haft rabatterade priser. Intäkter från vännernas medlemsavgifter har detta år starkt bidragit till lönekostnaderna för en extra musiker till föreställningen *Hjalmar och vår Herre*.

I slutet av april vidtog den sedvanliga röjardagen med byalaget. Möten med människor som är förankrade i området har stor betydelse för förtroende och legitimitet. Byalaget bjöds som vanligt in att vara genrepspublik.

I år utvecklade vi systemet med värdinnor ytterligare. Barbro Lundgren, Iréne Andersson och/eller Gunilla Nilsson kunde närvara vid alla föreställningar. Värdinnornas uppgift är att hälsa publik välkommen, samtala om platsen och när biljettkassan inte hinner med även vara försäljare. Även Ove Petersson i vår biljettkassa hjälpte publiken på ett vinnande sätt.

Unga Stadra

På Stadra har vi medvetet höjt deltagande barn och ungdomars status genom att kalla dem Unga Stadra. Vi vet det värde som finns att unga människor får delta i våra processer. Då Stadra Scenskola som namn och företeelse inte längre lever kvar har Nora kulturskola nu tagit vid och arbetar vidare med teaterintresset hos ungdomar. Viljan att ha barn och ungdomar från Nora med närliggande kommuner i föreställningarna finns fortfarande kvar, då vårt renommé lockar många deltagare till Stadra Teater. Likaså avser vi att förstärka och utveckla kontakterna med Nora kulturskola.

Jämställdhet

Vår utgångspunkt är att en jämn fördelning mellan könen gynnar vårt skapande och att kompetens får sättas i första rummet. Vi har medvetet under åren arbetat för att personer i ledande positioner är av båda könen. Sedan 2010 har vi en etikpolicy, ett för styrelsen för Ideella kulturföreningen Cirkustältet levande dokument.

Tillgänglighet

Stadra Teater ska vara en plats som är tillåtande och öppen. I begreppet tillgänglighet lägger vi också in det bemötande vi visar vår publik. Tillgänglighetsarbetet för publik med funktions- och rörelsehinder har även i år utvecklats så man kan ta del av verksamheten och av platsen Stadra. På Stadra finns idag, för att enbart kunna nämna några insatser: ramper, en lätt tillgång till biljettkassa och till teatern, genom företaget DANFO en toalett för rörelsehindrade samt utmärkta parkeringsplatser för rörelsehindrade.

Lärdomar

Liksom under flera tidigare år hade vi behövt en längre repetitionsperiod. Hindret är att ekonomin inte tillåter detta. Vår strävan är dock att säkerställa en längre repetitionsperiod.

Nödvändigheten av en producent anställd under hela året och inte bara på deltid har också blivit tydligt. Detta är än så länge inte ekonomiskt säkerställt och oroar!

Under repetitionsperioden finns påfrestningar att både dela arbete och boende med varandra och i vissa situationer kan medarbetare önska sig mer eget utrymme. Samtidigt finns en vinst med en nära samvaro för att svetsa samman ensemblen under repetitionsperiod och spelsäsong.

Vår ambition att genomföra en gala kring FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna kunde vi inte genomföra på grund av tekniska omständigheter. Här skulle vi haft en bättre

planering. Detta är en lärdom till kommande år – vill vi genomföra ett så pass omfattande evenemang med många inblandade så kräver det en längre tidsplanering och troligtvis en resurs att producera en sådan händelse.

Press- och marknadsföring

Vår hemsida www.stadrateater.se utvecklades och förbättrades. Hemsidan är grundverktyget för att nå ut till en publik och den uppdateras kontinuerligt.

Ett aktivt deltagande i sociala nätverk är en förutsättning för dagens marknadsföring. En av dessa kanaler är Facebook, idag omvandlad från grupp till sida. Likaså är kontot på Instagram av stor vikt. I synnerhet under sommaren var vi aktiva i sociala media och kunde förstärka marknadsföringen under denna del av året avsevärt.

Publiken vänjer sig alltmer vid att köpa biljetter på nätet varför kanalen www.nortic.se är betydelsefull. Därtill såldes biljetter på turistbyråerna i Nora och Hällefors samt i Teaterfoajén.

Vi arbetade även med traditionell annonsering i ett flertal tidningar, främst Nerikes Allehanda men även i DN, SvD, 24iBergslagen, Länsposten, VeckoNytt, tågtidningen Hit & Dit, Tåg i Bergslagen, T-bladet, Karlskoga Tidning, Örebroar'n, Kyrkans Tidning, Filipstads Tidning och Bergslagens turistbroschyrer.

Goda eller synnerligen goda recensioner i NA, DN, SvD, Karlskoga Tidning, Filipstads tidning, Tidningen Dagen och kulturdelen.com blev även viktiga kanaler för att nå ut. Då publiken tog intryck av dessa blev det av stor betydelse för de kommande föreställningarna.

Publikens reaktioner, rekommendationer, nyfikenhet samt sätt att tala om en föreställning ska ses som en av de viktigaste kanalerna för att nå ut med marknadsföring.

Vi hade inslag i SVT/Örebro samt i Länsradion.

Vi arbetade aktivt med hotellnäringen med att skapa teaterpaket tillsammans med Lilla hotellet i Nora och Nora stadshotell.

Våra nyhetsbrev, på omkring 1.200, har varit betydelsefulla och vi kunde under en period skicka ut ett i veckan. Vi arbetar med ett traditionellt utskick som i år hade en upplaga på 2.500 exemplar, antingen digitalt eller per post. Med det fysiska utskicket fick vi även i år värdefull hjälp med frankering av ABF, det studieförbund vi samarbetar med.

Det generösa bemötande vi fått från Nerikes Allehanda i samband med annonsering är betydelsefullt och något vi är tack-samma för.

Ted Ström utformade affischen till *Hjalmar och vår Herre* på ett förtjänstfullt sätt.

Alla dessa kanaler ger en bild av den samlade marknadsföringen.

De stora produktionerna genom åren

- 1998 ***Kjoltyg och vackra rosor*** om den svenska sommaren
- 1999 ***Johan Olof Wallin - en nästan sann historia***
- 2000 ***Gustaf och Agnes*** - om Fröding och von Krusenstierna
- 2001 ***Eufori*** - en sommarnatts kabaré bland annat kring
Gunnar Ekelöf
- 2002 ***En bergslagskomedi om Hjalmar Bergman***
- 2003 ***Och det gick en långdans kring Greckens långa sjö,***
kring Selma Lagerlöf
- 2004 ***Ett resande teatersällskap*** av August Blanche
- 2005 ***Krusbär och Arsenik,*** om Carl Jonas Love Almqvist
- 2006 ***Den ljuftva tiden*** av Ylva Eggehorn, om Anna-Maria Lenngren
och Johan Henrik Kellgren
- 2007 ***Objudna gäster*** av Ylva Eggehorn, om Ellen Key
- 2008 ***Kungens komediant,*** Agneta Pleijels roman dramatiserad
av Ylva Eggehorn
- 2009 ***Den itusågade damen*** av Staffan Göthe
- 2010 ***Vill ha dig*** av Johan Bernander, om Hjalmar Söderberg
- 2011 ***Den fjärde rosen*** av Gunilla Linn Persson, om Gertude Stein
- 2012 ***Hör musiken söker efter orden*** av Agneta Pleijel,
om Hjalmar Gullberg
- 2013 ***Revykungen*** av Johan Bernander, om Nils Ferlin
- 2014 ***Efter mitt eget huvud*** av Agneta Pleijel,
om Agneta Horn och Lars Wivallius
- 2015 ***Stadramålarna*** av Johan Bernander, med poesi av
modernisterna
- 2016 ***Apelsinträdet*** av Henning Mankell
- 2017 ***Arabia Felix*** av Johan Bernander
- 2018 ***Flickan i frack*** av Agneta Pleijels dramatisering av Hjalmar
Bergmans roman
- 2019 ***Hjalmar och vår Herre*** av Ylva Eggehorn, om Hjalmar
Bergman och hans tid

Delar av det konstnärliga teamet: från vänster skräddare Ulrika Arvidsson, scenograf Ebba Forstenberg, regissör Karin Parrot Jonzon, regiassistent Klara Risberg, kostymör och maskör Agneta von Gegerfelt.

Medverkande säsongen 2019

Konstnärlig ledare/projektledare – Magnus Wetterholm

Producent – Renate den Hartog

Konstnärlig rådgivare – Barbara Wilczek Ekholm

Projektansökningsarbete – Magnus Wetterholm, Renate den Hartog, Karin Smed-Gerdin, Barbro Lundgren

Projektansökningskonsulent – Lena Holmstrand Krueger

Hjalmar och vår Herre

Konstnärligt team

Manus – Ylva Eggehorn

Regi och bearbetning – Karin Parrot Jonzon

Scenografi – Ebba Forstenberg

Kostym och mask – Agneta von Gegerfelt

Ljusdesign – Andreas Bernthsson

Attribut/rekvisita – Ebba Forstenberg och Ulla Mihnóss

Musikarrangemang – Anna Johansson, Erik Andersson, Mattias R?isberg

Koreograf och rörelse – Catrine Örman-Oskarsson

Teknisk producent/foto – Dragan Popovic

Skådespelare

Hjalmar Bergman – Magnus Wetterholm

Gossen Hjalmar Bergman – Filippa Persson

Stina Bergman/Chefen fru Ingeborg – Bodil Carr Granlid

Joe Meng – Rune Jakobsson

Marta Boman – Eva Haldert

Julia Swedenhielm – Lovisa Carlson

Agnes Bork – Neryse Klaassen

Clownen Jack/Hotellvärden – Lasse Forss

Oscar Wilde/sångerskan – Sara Glaser

Oskriften 1 – Anton Hellberg

Oskriften 2, Sjöman – Måns Hammarström,

Pianisten – Erik Andersson

Violinisten – Anna Johansson

Städpatrullen – Alfred Stenegård Norr,

Hilda Granbom Svenbro, Teodora Källquist

Dockan Wetterholm skapad av Agneta von Gegerfelt

Produktionsteam

Inspicient/teknik – Dragan Popovic

Affisch, formgivning annonser – Ted Ström

Program/utskick – Renate den Hartog

Sömnad – Ulrika Arvidsson

Regiassistent – Klara Risberg

Biljettkassa – Ove Petersson, Renate den Hartog

Värdinnor – Barbro Lundgren, Gunilla Nilsson, Iréne Andersson

Franskt

Sång, sammanställning, urval – Magnus Wetterholm

Piano/arrangemang – Jonas Abrahamsson

Cello/arrangemang – Anja Strautmanis

Violin - Gaianeh Pilossian

Affisch/foto/teknik – Dragan Popovic

Blod, mord och elände

Idé/berättare/sång – Claes-Göran Wetterholm

Folksångerska – Monica Söderberg

Piano – Peter Ulfveby

Affisch/foto/teknik – Dragan Popovic

Utställningar

Ulla Mihnóss – *Porträtten från 20-talet*

Ulla Mihnóss – *En författarllya i Hjalmar Bergmans anda*

Vinterscen - Ispiruetter med Gustaf Fröding

Medverkande – Magnus Wetterholm, Eva Haldert, Lasse Forss, Barbro Järliden

Affisch och biljetter – Renate den Hartog

Eldvakter – Ove Petersson, Magnus Persson, Gunilla Nilsson

Utformning av vinterrum – Ulla Mihnóss

Nyfiken på Bergman och Berlin

Medverkande – Pontus Plænge, Svante Weyler, Ylva Eggehorn

Affisch/samverkanspart Nora bibliotek/Kerstin Björn

Berättelser vid brasans sken

Idé och berättare – Magnus Wetterholm

Affisch – Renate den Hartog

Utformning av rum – Ulla Mihnóss

Foto – Anders Nord, Björn Öringbäck

Wallin 240 år

Idé och artist – Magnus Wetterholm

Affisch – Renate den Hartog

Det var den 17 november

Idé, sammanställning, sång – Magnus Wetterholm

Piano – Johan Graden

Dragspel – Niklas Sundén

Teknik/foto – Dragan Popovic

Övriga produktionsuppgifter

Webbdesign – Susann Rickan

Sociala medier – Ove Petersson

Ekonomi – Karin Anderberg Dahlqvist

Revisor – Ture och Gunilla Österberg

Deklaration – Grant Thornton AB, Leif Ericsson

Koordinator – Ulla Mihnóss

Trädgård/snickeri – Linus Nylén

Biljettkassa – Ove Petersson, Renate den Hartog

Biljettombud – Nora och Hällefors turistbyråer, nortic.se, Lilla hotellet Nora, Nora Stadshotell

Teaterkaféet Paradiset – Annika Hentilä,

Nathalie Cederborg

Samverkanspartners

Örebro Länsteater, ABF, Nora bibliotek, Nerikes Allehanda, Lilla Hotellet Nora, Nora Stadshotell, Kjellbergs blomsterhandel, ICA Supermarket Nora, Nora Turistbyrå, Hällefors Turistbyrå, Stadras Vänner, Stadranejdens byalag.

Styrelse för Ideella kulturföreningen Cirkustätet

Ordförande – Lasse Forss

Vice ordförande, sekreterare – Mats Larsson

Kassör – Karin Anderberg Dahlqvist

Ledamöter – Birgitta Almgren, Anna Sjöstrand Hötzel, Cecilia Lundkvist Sundin, Karin Tellås Hermansson, Petra Weckström/ Örebro Länsteater, Magnus Wetterholm

Valberedning – Lena Källström, Birgitta Lövestedt

Revisorer – Ture Österberg, Gunilla Österberg

DAGENS NYHETER.

TORS DAG 18 JULI 2019 • SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING • GRUNDAD 1864 • PRIS 39 KRONOR

Teater.

Publikkontakten är styrkan på Stadra

"Hjalmar och Vår Herre" Av Ylva Eggehorn

Regi: Karin Parrot-Jonzon. Scenografi: Ebba Forstenberg. Musik: Erik Andersson (piano), Anna Johansson (fiol). Skådespelare: Magnus Wetterholm, Bodil Carr-Grantid, Sara Glaser, Rune Jacobsson, Eva Haldert, Lovisa Carlsson med f. Flats: Stadra. Längd: 2 tim, 30 min.

• Västana teater har Selma Lagerlöf som skyddshelgon och Stadra sommarscen resten av den svenska parnassen. Levande eller döda – de diktare och diktade personer som inte har hittat till den förtrollade spelplatsen i Bergslagen är ännu inte upptäckta. Förra året var Hjalmar Bergman dubbelt närvarande

i Agneta Plejels dramatisering av "Flickan i frack", med Sofia Berg-Böhm i huvudrollen som den nykläckta studentskan Katia Kock. I år är det Ylva Eggehorn som drar undan ridån för Hjalmar själv plus en lång rad av dennes mest kända romangestalter, Clownen Jac och Marta Boman, Julia Swedenhielm och Joe Meng, Chefen Fru Ingeborg och Agnes Borck. Den senare är som bekant Farmor i "Farmor och Vår Herre" – därav den vitsiga titeln på Ylva Eggehorns eget bidrag, "Hjalmar och Vår Herre".

Magnus Wetterholm spelar som sig bör både kvällens huvudperson

Sara Glaser och Magnus Wetterholm i "Hjalmar och Vår Herre".

Foto: Dragan Popovic

och sig själv som Stadras krisande teaterdirektör, den ene med skrivande anslag. Nu ber han utan större framgång Vår Herre om råd.

Det är knappast riskfritt att inleda en pjäs med en gammal och trött författare som ligger och deppar på ett

hotell i Berlin. Den bakomliggande idén är dock inte förfelad. Efter en ganska trög första akt – telefonsamtal är sällan bra för tempot, inte ens om det är Tor Bonnier som ringer och påminner om kontraktet – hittar föreställningen en betydligt rikare färgsammansättning i andra aktens vandringsdrama.

Hjalmar Bergmans dragning till mellankrigstidens Babylon visar sig rymma stoff till ett mysteriespel som lånat lika mycket av Dante som av Eggehorns mystiskt färgade kristendom.

Här gör Oscar Wilde entré, en själsfrände i blå sammet som tillåter Sara Glaser att hitta sin egen dandy, på en gång lågmäld och knipslug. Oscar blir snart Hjalmars vägvisare genom och ur krisen.

Nyckelrepliken är nog den löftesrika skylt som sitter spikad på kyrkporten. Stängt för reparation. Ingen-

ting är färdigt, allt återstår att göra.

En vacker tanke som varierar i temat med "De oskrivna", två blonda unga män som dyker upp i de mest oväntade sammanhang och kräver att bli förevigade i nästa pjäs eller romanprojekt. Man påminns gång på gång om det som alltid varit Stadras styrka: publikkontakten. Lovisa Carlsons glittrande Julia är ett livs levande exempel.

Några av de övriga rollfigurerna tittar alltför sällan fram ur kulisserna. De väntar väl på sin tur eller dramaturgen, medan vi lutar oss tillbaka och lyssnar till gamla slagdängor som "Ich hab noch einen Koffer in Berlin" och "Kan lille Sigismund rå för att han är vacker". Till och med Hjalmar piggnar till.

Leif Zern
kultur@dn.se

Söndag 7 juli 2019

Pris mån-tors 35 kr, fre-sön 40 kr

SEDAN 1884

SVENSKA DAGBLADET

Charmerande folkligt och litterärt på Stadra

Scen | Teater

Hjalmar och vår herre
 Regi: Karin Jonzon Parrot.
 Text: Ylva Eggehorn.
 Medv: Magnus Wetterholm,
 Rune Jacobsson, Eva Haldert,
 Lasse Forss, Bodil Carr Granlid,
 Sara Glaser, Eva Haldert m fl.
 Scenografi: Ebba Forstenberg.
 Kostym och mask: Agneta von
 Gegerfelt. Ljus: Andreas Bernthsson.
 Koreografi: Catrine Örman-Oskarsson. Piano: Mattias
 Risberg. Fiol: Anna Johansson.

STADRA TEATER

Sara Granlath
 scen@svd.se

Stadra teater gör av tradition en stor insats för att hålla liv i författare. I år är det Hjalmar Bergmans tur, han som skrev glada komedier och förstörde sig själv med sprit och kokain. Allt finns med i Ylva Eggehorns drama, där fantasin för en hård kamp med verkligheten.

När Hjalmar Bergman (Magnus Wetterholm) anländer till ett hotell i Weimarrepublikens Berlin för att supa ihjäl sig, tror han sig vara fri. Fri från hustrun Stina som vill hålla liv i honom, fri att göra som han vill.

Men på plats i Berlin finns redan ett gäng av hans litterära personer, redo för en intervention. Dessutom bär han med sig ett tungt bagage av de oskrivna. De som kräver att bli till, i åtminstone en novell.

Ylva Eggehorn återkommer till Stadra i Västmanland för fjärde gången, och som dramatiker tar hon sig större friheter än tidigare. I "Hjalmar och vår Herre" skapar hon en kalejdoskopisk mix av verkliga och fiktiva personer runt den pressade berg-

slagsförfattaren. På scenen bidrar en musikalisk "tvåmannatrio" och många slagdängor till stämning och uppbruten dramaturgi i Brechts stil.

Regissören Karin Parrot-Jonzon kommer också tillbaka efter förra sommarens "Flickan i frack". Även nu lyfter hon fram komiken. Magnus Wetterholm står, nej ligger, i centrum i hotell-sängen och bidrar både med stor patetik och humor.

Särskilt före paus handlar det rent konkret om fantasins och litteraturens livsuppehållande kraft, både för Hjalmar och för oss andra. Bodil Carr Granlid gör både den strängt älskande Stina och fru Ingeborg, hon som älskar så passionerat och så fel – i världens ögon. Nu vill Ingeborg ge både Hjalmar och sig själv en ny chans. Kanske får hon den med Rune Jacobssons sorgsne Joe Meng, från dramat "Patrasket"

Som alltid på Stadra är Eva Haldert med, nu som den realistiska hushållerskan Boman från Nobelpriskomedin "Swedenhielms". Lasse Forss är både hotellvärd och clownen Jac, medan ungdomar från Stadras teaterskola bidrar med fart och fläkti rollerna som de oskrivna, som skådespelerskan Julia och som Hjalmar i form av drömmande, tjock, mobbad pojke.

Tanken på intervention håller ihop det hela, men i andra akten kommer ett nytt spår, i form av Sara Glasers Oscar Wilde. Han förstärker motivet med den undertryckta/frisläppta homosexualiteten och tar dessutom med Hjalmar på en helvetesvandring i Dantes spår.

Det är förstås en del av interventionen, men nu blir det stundtals för mycket prat. Och jag börjar sakna de bänkade personagerna!

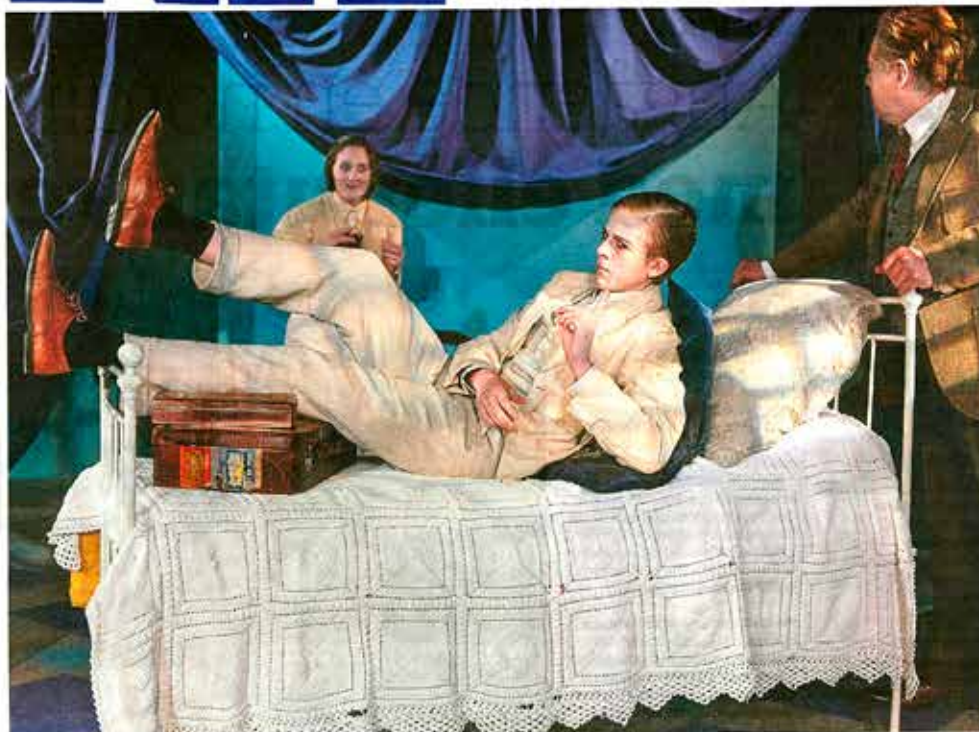
Ändå är det charmerande med den typiska Stadrablandningen av höglitterärt och folkligt. Den uttalade kopplingen till Stadra och dess konstnärliga ledare Wetterholm är dock överflödigt. 🍷

NA

97000
Kopior sålda
2019

NA Söndag 7 juli 2019

Kultur

Anton Hellberg och Måns Hammarström är två oskrivna karaktärer, måna om att Hjalmar Bergman ska bli av med sin skrivkramp. FOTO: DRAGAN FOFONIC/PRESSBILD

Ett myller av kvickhet och elegans på Stadra

Stadras bästa föreställning någonsin, skriver NA:s recensent Björn Gustavsson som ser varje person på scenen som handlockad.

STADRA Magnus Wetterholm, som i sin hembygd byggt upp en av Sveriges intressantaste – och vackrast belägna – scener, har genom åren premierat uppsättningar som med luftig fantasi skildrat kända kulturpersonligheter. Eller som han själv uttrycker det i programbladet till årets uppsättning om Hjalmar Bergman: "För mig betyder det mycket att få samla konstnärs-själar från skilda epoker på denna plats. Kanske är det så att det finns en ande som svävar över Stadra som hjälper till att locka hit såväl levande som döda så vi kan beträda våra tiljor."

Redan när verksamheten startade (och spelscen var då sjöboden, där föreställningarna ackompanjerades av vägsvall och svalor) bestämdes att huvudinriktningen skulle vara att gestalta svenska författarskap. Här vid Gockens strand har genom åren framförts pjäser om Gustaf Fröding, Carl Jonas Love Almqvist, Gunnar Ekelöf ...

I en av de tidigaste uppsättningarna, 1999, gestaltade Magnus Wetterholm den unge Johan Olof Wallin under dennes tid som informator på Stadra herrgård. Första akten utspelades i en lövkoja uppe i skogen; ungefär där hade dikteren själv brukat sitta – och

säkert längtat efter husets 11-åriga flicka, som han var så förälskad i ...

Ylva Eggehorns pjäs om Hjalmar Bergman är specialbyggd för sjösättning här i Stadra: lätt teatralitet förbunden med starkt patos – och generöst utrymme för fantasier och drömmar. Lägg därtill mycket musik och sång – och resultatet har blivit en mångformad, säregen helhet; en typisk "made in Stadra"-produkt.

Karin Parrot-Jonzon svarar för en skarpögd, kongenial regi. Vi möter en djupt nergången Hjalmar Bergman, ensam på ett hotellrum i swinging Berlin anno 1928, där Weimarrepublikens bräcklighet och nazisternas frammarsch utgör den vulkanrand som endast förstärker nöjeslivets undergångsaktiga dekadens.

Magnus Wetterholms gör en hängiven rolltolkning av en författare trött på allt – utom lusten att deka ner sig ytterligare. Skrivna och oskrivna gestalter ur Bergmans böcker och pjäser träder fram och beklagar sina öden – clownen Jac, Julia Swedenhielm med flera. De vill hjälpa sin skapare åter till livet; de vill att han ska börja dikta igen ... Även hustrun Stina (Bodil Carr Granlid) gör entré – scenerna mellan makarna hör till föreställningens bästa.

Mot slutet uppenbarar sig Oscar Wilde (O) och leder den nersupne Bergman genom ett Dante-artat inferno åter till livet. De är syskonsjälur, den ene visserligen död, men här pratar de om tillvarons djävligheter och vinglar sig gemensamt fram mot nya insikter ...

RECENSION

Hjalmar och vår herre, av Ylva Eggehorn Stadra teater. S/7

Regi: Karin Parrot-Jonzon.
Scenografi: Ebba Forstenberg.
Inlämna: Magnus Wetterholm, Bodil Carr-Granlid, Sara Glaser, Rune Jacobsson, Eva Haldert, Lasse Forss m.fl. samt aktörer från Unga Stadra.
Musik: Erik Andersson, piano, Anna Johansson, violin.

Magnus Wetterholm i rollen som Hjalmar Bergman. FOTO: DRAGAN FOFONIC/PRESSBILD

Likt huvudpersonen i Farmor och vår herre anropar Hjalmar Bergman en gud han egentligen inte tror på, och som svarar med endast tystnad. I stället möter han – drömarart eller i ett kokain-rus – de personer han tidigare skapat. Slutligen når han ett slags självinsikt (djuppsykologisk triumf när den unge Bergman här glider samman med den äldre) – och pjäsen slutar med att han återfår skaparfusten och börjar skriva den pjäs vi nyss sett.

Årets föreställning är den bästa jag någonsin sett på Stadra; ett myller av sceniska infall, framförda i ett tonläge där fantasierna ledigt bakar i varandra – som i en infallsrik längdans av Selma Lagerlöf – och därtill med en kvickhet och elegans i spelet som får mig att minnas Ingmar Bergman när han med stor espi odlade just den lätta komedin. Djupsinne blandas med humor, med ironi, med metaperspektiv – men denna saliga röra hålls ändå samman av en osynlig gravitationskraft – som dirigerades helheten av en Shakespeares like.

Skådespelarna, såväl de erfarna som de unga "utlänen" från Stadra scenskola, framstår var och en som handlockade fynd. Aktörerna spelar som i ett kollektivt flow; allt förvandlas till guld.

Ja, stort är det – större än kanske någonsin tidigare på Stadra: här bjöds teaterkonst som rentav kan komma att få biljettföreläsningsystemet att kollapsa.

Björn Gustavsson

KARLSKOGA TIDNING

Tipsa
oss!
721310

MÅNDAG 8 JULI 2019 • VECKA 28 • GRUNDAD 1883 • PRIS: 20 KR

TEATER • D1 • S12

Lysande om och med Bergman i Stadra

TEATER. Ylva Eggehorns nya pjäs Hjalmar och Vår herre

Magnus Wetterholm som Hjalmar Bergman med en docka som ska föreställa Magnus Wetterholm

Lysande varm och innerlig

PURGATORIO. Ylva Eggehorns ny-skrivna pjäs Hjalmar och Vår herre har haft urpremiär på Stadra Teater och teaterdirektör Wetterholm kan nog se fram emot lapp på luckan även denna sommar. Det är nämligen en sag- likt snillrik text som framförs – och ramsjungs – på ett förtjusande varmt och kärleksfullt sätt.

Och det är kanske inte så konstigt eftersom en viktig beståndsdel är just kärlek av alla de slag. Och vad som är mest veikligt eller levande, författaren eller författarens romanfigurer. Ylva Eggehorns pjäs har bearbetats av Karin Parrot-Jonzon som även står för regin. Det gjorde hon också i fjol då Agneta Pleijels egensinniga och superba dramatisering av Hjalmar Bergmans Flickan i frack stod på programmet.

Hjalmar och Vår herre inleds med ett antal av Hjalmar Bergmans diktade figurer diskuterar hur de kan få Hjalmar på fötter eftersom han drabbats av skräcken att inte kunna skriva mer. Trots att han skriver mer än någonsin. Det är ju hans diktning vi lever av, konstaterar en av dem. En annan anser senare att han borde få möta en diktarkol-

lega och i andra akten dyker Oscar Wilde upp.

Hjalmar Bergman själv, innerligt och kongenialt spelad av Magnus Wetterholm, har rest till Berlin för att prata med Gud. Året är 1928 och kläder och musikal understryker tidsandan. Hjalmar Bergman har brutit med sin Stina, den obrottsligt kärleksfulla och lojala hustrun som alltid gjorde sitt bästa för att stödja sin författande make. Stina var in på skinnen medveten om att hennes Hjalmar måste få skriva och leka med sina buspojkar. Annars kunde han inte leva. Whisky, konjak, chokladpraliner och kokain stod också det – förutom besöken på pojkbordeller – på menyn.

Det är så det börjar och sen kommer flera av Hjalmar Bergmans romanfigurer till tals. Clownen Jac Tracbac talar till exempel

SKÄRSELN. Sara Glaser som Oscar Wilde tar med Hjalmar Bergman, spelad av Magnus Wetterholm, till mötet med De döda själarnas sekt

FOTO: DRAGAN POPOVIC

om de fattigas och förtrampades revansch och minns hur det luktade kälsoppa i fattigkvarteren. Men han konstaterar även att det inte finns ett bord som först varit en fantasi hos en snickare. Ingeborg Baltzar, chefen fru Ingeborg, är förgrymrad över att författare Bergman inte gav henne något alternativ, hon fick brinna av osläkt åtra och dö i en snödriva, och Joe Meng från Patrasket berättar att folk skrek död åt juden åt honom. Joe Meng åtar sig senare att bli Guds röst och försvara Hjalmar Bergman mot Bergmans egna kval.

Det förekommer också ett par oskrivna figurer som pockar på att bli presenterade. De bär med sig en tung koffert och Hjalmar Bergman konstaterar att det inte är de skrivna böckerna som är tunga utan de oskrivna. Dessa oskrivna nöjer sig inledningsvis med att presenteras, för att på så sätt få veta mer om sig själva, i en novell

på åtta, tio sidor. De ändrar sig i andra akten och vill vara med i en pjäs och på så vis knyts säcken ihop. Snällrikt som sagt.

Det radas upp svidande vackra - men även sorgsamma - scener. En är när Hjalmar Bergman flyttar tankarna från en blond ung sjöman till sin egen barn- dom och publiken får uppleva mobbing på nära håll. Fetknopp. Spring hem till mamma. Med resultat att pojken Hjalmar presenterar sig med orden: God dag, jag heter Hjalmar Bergman och är äcklig. Denne fantast, drömmare, sju världars herre med en blommande trädgård inomboards, mannen med ett hjärta utan sköld, tillfogas tidigt sår som är svåråtkä. Och det är inte de normala, de respektabla eller de som säljer Jesusstayer i gips i Wadköping som hjälper honom.

Oscar Wilde - Sara Glaser är utmärkt - och Hjalmar Bergman skojar om världens

minsta trio innan Wilde tar med honom till Neapel och mötet med döda själar som organiserat sig. De berör ämnen som förnedring, synd och kärlek och Bergman klagar på Wilde eftersom han tycker att Wilde borde stått upp bättre för sin kärlek i brevet De profundis som sändes från fångelset i Reading, Inferno, Purgatorio, Paradiso.

Stina Bergman, spelad av Bodil Carr Granlid, ger i första akten sin make en docka föreställande Magnus Wetterholm, teaterdirektör i Bergslagen, som är en känslig man med ett stort hjärta varpå maken konstaterar att Wetterholm skulle kunna vara en av hans romanfigurer. Det blir han också mot slutet i ett stycke metateater där ord av Wetterholm läggs i Bergmans mun på vägen till paradiset, Stadra. Det mesta hade gått fel, sponsorererna ville veta mer om värdegrunden men Gud är oavvändbar som en kärleksnätt

i en bidragsansökan. Bitande ironi om kraven på värdegrund. Annars är det gott om muntra eller skarpsinniga ordvändningar i denna välspelade föreställning. Rune Jacobson har som alltid en utsökt tonträff, Lasse Fors överraskar som clownen Jac och unga Lovisa Carlsson gör sin Julia Swedenhielm med sådan självklar pondus att det ligger nära till hands att tala om fynd.

Joe Meng bjuder Bergman på den avgörande impulsen. Meng har åkt förbi en kyrka där porten är ordentligt reglad och en skylt förkunnar: Stängt för reparation. Inifrån hörs ett gråtande barn. Förstår du inte, säger Meng till Bergman. Det är inte färdigt ännu. Någon måste öppna porten för barnet, för den anonyma själ som döjer sig där bakom.

Det får Hjalmar Bergman att fatta pennan. Vackrare än så blir det inte.

Benny Abrahamsson

Kulturdelen

På **Stadra Teater** blandar man fantasins kraft så det står härliga till. En Hjalmar Bergman som gör piruetter med en resväska och i nästa stund talar allvar med Gud. Beatleslåtar eller en hel ensemble som plötsligt bryter in från sidodörren och skanderar "Måne över Grecken!" (Brechts och Weills "Moon over Alabama" som en bergslagshyllning till sjön intill spelplatsen).

Stadra har en unik förmåga att blanda den mest kvalificerade dramatik eller poesi med en slags den glada amatörismens eller lokalrevyns oförställda glädje, eller om man ska vara ärlig, även dess brister. Det *finns* tablåer i den nya uppsättningen som inte riktigt platsade, tycker jag. Men det gör mindre när helhetsintrycket är att Stadra återigen lyfter fram den svenska litterära historien och dess gestalter – riktiga och påhittade – med charm och lust.

Inledningen är smått genial. Regissören **Karin Jonzon Parrot** låter en rad av Bergmans mest kända gestalter tala till oss, med utstuderad artikulation och där varje replik avslutas med ett tydligt "punkt", "komma" eller kombinationen "utropstecken-frågetecken". Att det handlar om litteratur, och ett lekfullt sätt att visa den, blir glasklart för oss från första stund. Strax dyker två vitklädda figurer upp och propsar på att bli "skrivna" – åtminstone i en novell. Det är de Oskrivna karaktärerna som går där och väntar på Bergmans penna.

Ylva Eggehorns text är fylld av vackert formulerade meningar. Bergman säger till exempel: "Jag saknar mig". Och där i Berlins utsvävande nattliv blir kärleken "som en svart magnet i mörkret". Bergman är på en av sina sista resor till Berlin, 1928, för att skriva på en ny, utlovad roman åt Bonnier. Men också för att leva ut sina lustar, sexuellt och med olika stimulantia. Men han är trött, han saknar sina framgångsrika år. Han har brutit med hustrun Stina, men saknar henne alltmer.

Stadras teaterscen har sina klara begränsningar. Det är trångt och det är pelare uppe på scenen. Men när ljusdesignern **Andreas Bernthsson** och scenografen **Ebba Forstenberg** gjort sitt, så förflyttas vi till hotellrummet i Berlin där ljuset faller in från ett fönster och där ett fåtal rekvisita, som en säng, lite kläder och en resväska räcker för att göra det pulserande levande. Längst till vänster sitter musikensemblen i ett rödskimrande ljus och sätter Berlins 20-talsstämning, som vi känner igen just nu från "Babylon Berlin" på SvT.

Magnus Wetterholm sjunger Marlene Dietrich-sånger och äger scenen lika stort som när han sjunger Brel. **Sara Glaser** har en tunnare röst, men det exakta och eftertryckliga hos henne gör att jag känner en laddad uppmärksamhet. Glaser kompletterar också med sitt dragspel den "trio" som består av pianisten **Erik Andersson** och violinisten **Anna Johansson**. "Världens minsta trio", enligt teaterdirektören Magnus Wetterholm, som även han överraskande får dyka upp! Den begränsade trion skyller han uppgivet på "besparingar"... Han får också tillfälle att klaga över svårigheterna att sälja in Gud och Hjalmar Bergman hos en del sponsorer!

Ja, Stadra lyckas alltså både leka och skoja om Bergmans allra sista, svåra och sjukdomsfyllda tid. Samtidigt som allvaret finns där och även flera intressanta perspektiv på personen Bergman. Inte minst hans självupptagenhet. När han i en tablå minns sitt kärleksmöte med Stina är det inte henne han minns, utan hur HAN förvandlades. Skrivandet som ett sätt att slippa verkligheten, att bli *levande*. Fantasteriet, depressionerna och begären. Eggehorn rymmer dem alla i sin text. Den finaste bilden handlar om den lille, rädda pojken som blivit inlåst i en kyrka. När han finner nyckeln, öppnar sig fantasin igen för den åldrade Bergman där på sitt rum i Berlin, omgiven av sina litterära gestalter.

Regissören har alltså fått hantera mycket text. På alla händer gestaltas den också övertygande av skådespelarna. Här kan nämnas **Lasse Forss** som en blytyngd clown (Jac) och **Rune Jakobsson** som Joe Meng från "Patrasket", där det kändes att en hel annan historia låg och vibrerade i hans spel. Stadras ungdomsensemble är också imponerande säker och spelsugen.

Nej, det är den dramatiska linjen som inte håller riktigt. Det märks i andra akten där det spretar riktigt ordentligt. Första akten slutar med att det bergmanska persongalleriet tillsammans laddar upp för en framstöt mot sin skapare. Men den kommer av sig och i stället tar Oscar Wilde över. En frände till Bergman på olika sätt och laddat spelad av Sara Glaser.

Men Stadra hittar alltid "hem" till slut. Även Bergman och hans figurer njuter mot slutet av "månen över Grecken". Och publiken av ännu en njutbar föreställning i teaterfantasins högborg i Bergslagen.

Martin Dyfverman

STADRA. Nyskriven pjäs under sommarsäsongen

Fnitter och svärta möts på Stadra

En alldeles nyskriven pjäs av Ylva Eggehorn frestar Stadra teater med denna sommarsäsong: Hjalmar och vår Herre.

I fredags kväll var det premiär inför fullsatt salong och det blev tillfälle till såväl skratt som bråddjup.

Den store författaren skriver och skriver, men det "blir" ingenting.

- Gud, vet du vad en deadline är? frågar Hjalmar Bergman - spelad av teaterchefen Magnus Wetterholm - förtvivlat där han vankar kring på sitt hotellrum i Berlin.

Ångesten är påtaglig när förlaget ligger på, förskottet är på upphällningen och författarens hälsa (för att inte tala om alkohol- och drogvanorna) väcker högst berättigade frågetecken.

Pressat läge

Lägg därtill frågan om hur han egentligen har det med kärleken - frågan som han skickat elaka brev till förtvivlar över hans förfall, medan han kämpar både med skrivandet och sin dragning till vid denna tid bokstavligen förbjudna lustar.

Snart är det inte bara hotellportieren med telefonen med den pockande förlagschefen i luren som lägger sig i utvecklingen utan både skrivna och ännu oskrivna romanfigurer dyker upp. De

vill ha ett ord med i laget när den kantrande författarskutan ska rätas upp.

Det här låter kanske varken lätt eller muntert, men stundtals är det faktiskt så dräpligt att publiken skrattar högt, ibland är det finurligt roligt så det fnittras i salongen.

Släpper fantasin fri

Däremellan är det djupt allvarligt med stora och svåra frågor om livet, friheten att få vara den man är eller vill vara. Skiftena mellan det mörka och det lättsamma sker blixtnabbt, ja ibland är det inte ens skiften utan allt sker parallellt.

Musikaliskt undfångas vi med såväl Dietrich-schlagers som Beatles och Weil däremellan - och lite otippat - George Formbys When I'm cleaning windows.

Det är inget måste att ha hela Hjalmar Bergmans litterära produktion i huvudet för att ha hänga med i svängarna och ha behållning av pjäsen, men en lätt uppdatering i förväg om så bara via en enkel googling under-

Bodil Carr Granlid gör rollen som Stina Bergman - som får elaka brev av sin make.

Hjalmar och vår Herre är sommarens föreställning på Stadra teater. FOTO: LENA RICHARDSON

lättar. Men allt här måste heller inte förstås, kännas igen och kommas ihåg för att vara njutbart. Ylva Eggehorn låter Hjalmar Bergman och hans illustra sällskap dra en lans för rätten att hitta på, drömma och blanda det påtagliga med det mer vagt skimrande.

- Det är fantasin som bygger era lägenheter. Det är fantasin som driver era fabriker, avslöjar Clownen Jac i Lasse Forss' gestalt.

Vindlande handling

Nog får Stadrapubliken en rejäl dos med fantasi denna kväll och ett fritt flöde av Bergmanska figurer när handlingen vindlar sig från Berlin via Neapel till Stadra.

Och till sist sitter han ju där, den gode Hjalmar, med pennan i handen och inspi-

Sara Glaser är sångerska och gör också rollen som Oscar Wilde, som dyker upp i persongalleriet kring Hjalmar Bergman.

rerad blick. Att få följa vägen dit och fundera en stund över fortsättningen mitt i premiärfesten är sannerligen värt resan.

Lena Richardson
0590-79 15 55
lena.richardson@filipstadstidning.se

Hjalmar och vår Herre

Spelas på Stadra teater den 5 juli till 11 augusti.

Det är en nyskriven pjäs av Ylva Eggehorn, regisserad av Karin Parrot-Jonzon. Konstnärlig ledare är Magnus Wetterholm.

I rollerna ses Magnus Wetterholm, Bodil Carr Granlid, Sara Glaser, Rune Jacobsson, Lasse Forss, Eva Haldert, Theodora Källqvist, Hilda Svedbro, Alfred Stenegård Norr, Lovisa Carlsson, Neryse Klaasen, Måns Hammarström, Filippa Persson, Anton Hellberg.

Musiker: Erik Andersson, piano, Anna Johansson, fiol. Stadra ligger ett par mil söder om Grythyttan, på vägen mot Nora.

Förtjust författare i publiken

Ylva Eggehorn har skrivit tre pjäser till Stadra teater tidigare. När hon fick frågan om en fjärde var det en självklarhet att tacka ja.

- Absolut!

FT:s reporter har förmånen att sitta alldeles bakom författaren under fredagskvällens premiärföreställning av Hjalmar och vår Herre. Det visar sig vara första gången hon ser pjäsen uppföras och hon lever sig in i det som sker på scenen.

- Det är otroligt spännande att se olika lösningar

de gjort, säger hon när FT får en kort pratstund efteråt.

"Fantastiskt"

Hennes kroppsspråk och ett och annat förtjust utrop har redan visat att hon är nöjd med vad hon sett. Teaterchefen och skådespelaren Magnus Wetterholm och regissören Karin Parrot-Jonzon har förvaltat manus på bästa sätt:

- Det är fantastiskt. Det är stora, verkliga frågor som tas upp, påminner hon.

Genom hennes pjäs får publiken djupare inblick i Hjalmar Bergmans liv. Hon

tar avstamp i författarskapet och persongalleriet han skrev fram, men också det privata lyfts fram.

- Jag är en sån människa som levte i litteraturens värld sedan fyra års ålder och han är en av våra riktigt stora författare, men det var ändå mycket jag inte kände till. Det har varit ett äventyr!

Han har skrivkramp - är det något du som författare kan känna igen dig i?

- Egentligen drabbades han inte av skrivkramp, utan han drabbades av tvivel. Det kan jag känna igen mig i. Jag och

en väninna brukar säga att hur illa det än är med oss så skriver vi. Skrivandet är en fristad, där man kan leva.

Seriöst och roligt

Ingår Beckman Hirschfeldt, ordförande i Hjalmar Bergman-samfundet, var också nöjd.

- Jag tycker det var jättefint! Seriöst och roligt - och det är precis som han är. Han är så rolig och bråddjup. Det är smärtsamt och ändå roligt, säger hon.

Lena Richardson
0590-79 15 55

Författaren Ylva Eggehorn var mycket nöjd med hur Stadra teater förvaltat hennes manus.

DAGEN

Torsdag

11 juni

2019

Årgång 74

Nr 106

Pris 30 kr

HJALMAR BERGMAN (Magnus Wetterholm) avkräver vår Herre svar på sina böner. FOTO: DRAGAN POPOVIC

Fakta: "Hjalmar och vår Herre"

- ◆ **Manus:** Ylva Eggehorn.
- ◆ **Regi och textbearbetning:** Karin Jonzon Parrot.
- ◆ **Scenografi:** Ebba Forstenberg.
- ◆ **I rollerna:** Magnus Wetterholm, Bocfil Carr Granlid, Sara Glaser, Rune Jacobsson, Eva Haldert, Lasse Forss med flera.
- ◆ **Piano:** Mattias Risberg.
- ◆ **Fiol:** Arna Johansson.
- ◆ **Spelas på:** Stadra teater, mellan Nora och Grythyttan.
- ◆ **Föreställningar:** Spelas onsdag-söndag till och med 11 augusti.

OSCAR WILDE (Sara Glaser) möter Hjalmar Bergman (Magnus Wetterholm). FOTO: DRAGAN POPOVIC

Hjalmar Bergmans brott

"Hjalmar och vår Herre" - nyskriven pjäs av Ylva Eggehorn på Stadra teater i sommar

STADRA. Ylva Eggehorn är tillbaka på Stadra teater med en nyskriven pjäs, denna gång om författaren Hjalmar Bergman.

Stadraensemblen överträffar sig själv och skapar en njutbar, underhållande och tänkvärd föreställning.

ÅRET ÄR 1928. Hjalmar Bergman (1883-1931) har ett och annat att säga vår Herre från sitt hotellrum i Berlin. Dit har han tagit sin tillflykt nu när skrivardran sinat. Men flaskor, knark och unga gossar kommer ständigt emellan författaren och hans skrivdon. Hustrun påstår att han sökt sig till Berlin för att suppa ihjäl sig. Självsäger han sig vara där för att tala med Gud.

Men vår Herre verkar inte ha just något att säga författaren. Det är beklagligt tyst från ovan, ända tills Joe Meng från komedin Patrasket stiger fram och

undrar om han inte kan få göra rollen som vår Herre. När detta inspel från en av de uppdiktade figurerna beviljas av författaren, och han sålunda för dialog med sig själv, visar det sig att vår Herre som så ofta talar i liknelser.

SÅ UPPSTÅR EN lustiger dans som börjar med en otålig förläggare och en övergiven hustru men glider över i en märkligt självklar symbios med välkända figurer från Hjalmar Bergmans författarskap, de ännu oskrivna som kräver att bli skrivna och, inte minst, författarkollegan Oscar Wilde. Ylva Eggehorn skriver till och med in teaterdirektören Magnus Wetterholm i handlingen från sitt 2000-tal, där han får stå till svars för att alla orkesterns instrument hanteras av en mager "tvåmannatrio".

Men vad gör man när budgeten är mager och sponsorer

na med inbetalningarna, försvarar sig teaterchefen uppgivet. Om nu Ylva kan skriva in Stadrateaterns skapare i pjäsen, skulle då inte Gud kunna "skriva in" Jesus i vår stora, gemensamma berättelse?

Just den kopplingen görs för all del inte i pjäsen, den uppstår i betraktarens tanke allt medan spelet rullar på i en halsbrytande lek med verkligheter och dikt mellan hisnande djup och vardagliga lustifikation. Och så snart åskådaren förmår släppa sargen och låta sig dras in i pjäsens eget universum där allt är möjligt så blir också allt på något sätt både begripligt och berörande. Betraktaren skriver in sig själv i dramat och går i mental dialog med rollfigurerna. Precis som det ska vara när scenkonst är som bäst, alltså. Tönen är lika lätt som ämnet är svårt och kommer just därför åt publi-

28

Så många föreställningar framförs totalt i sommar av "Hjalmar och vår Herre".

Violinisten (Arna Johansson).

kens annars onödda djup. När vår Herres röst till sist hörs på allvar låter den som gråten från ett övergivet barn i ett varuhus, instängt bakom igenbommade kyrkdörrar: "Stängt för reparation". Någon måste öppna för det instängda barnet. Är det Hjalmar Bergman? Eller kanske jag, betraktaren?

OSCAR WILDE tar med sin författarkollega för en renande kur i Dantes Purgatorium-spa, och det står klart att Jesus vägrar vara en albinovariant av sig själv i blek gips, överslätande vitmålad. Jesus är inte ett moraliskt föredöme, tror man det går man vilse bland värderingarna. Men det finns personer som man förvandlas av genom att vistas i samma rum. Sådan är Jesus. Den som vill förstå måste smaka på alla träden i lustgården, förklarar Oscar Wilde. Också de som växer i skuggan,

HJALMAR BERGMAN (Magnus Wetterholm) möter teaterchefen Magnus Wetterholm i en dockas gestalt.

FOTO: DRAGAN POPOVIC

ning med Gud

som sorgen, lidandet och förödmjukelsen. Ändå blir det något kvar som inte kan beskrivas, men som man ändå måste försöka berätta.

» **Men vår Herre verkar inte ha just något att säga författaren.**

Visst är det väl detta Hjalmar Bergman vill använda Gud till?

Men Gud är lika oanvändbar som en kärleksnatt ...

PJÄSEN HAR MÅNGA bottenar och kan också ses som en kommentar till samtiden. Som när Lisa Swedenhielm sorgglöst försöker trösta oss med att "de nya marscherna går över". De gjorde ju inte det.

Den tidstypiska scenografin, scenkläderna och skådespeleriet smälter samman till en sömlös

helhet. Det gäller också scenbytena och de annars ofta stolpiga övergångarna mellan tal och sång. Sånginslagen består mest av gamla örhängen av låtskrivare som Friederich Holländer, Kurt Weill och Jules Sylvain, men de är väl valda och den i huvudsak till äran komma publiken nynnar med och applåderar. Fiolen används kreativt och skapar ihop med det lätt ostämda pianot och ett dragspel en väl avstämd ljudkuliss.

FÖRESTÄLLNINGEN bärs förstås upp av Magnus Wetterholm, och det med den äran, men hela ensemblen förefaller sams med sina roller och varandra och skapar en lustfylld helhet där rollerna leker sig in i varandra utan skarvar eller tvekan. Ska någon nämnas så är det Sara Glasers självklara gestaltning av Oscar Wilde, och de unga skådespelarna som fyller ut sina roller med bravur.

PJÄSEN SPONSRAS av såväl Kulturrådet och Svenska Akademien som Nora Grus och Stora Rör liksom ett 25-tal aktörer till i olika branscher. Kulturen förenar på många sätt!

Hur det går på slutet? Får Hjalmar livet och skaparglädjen åter?

Si det får du allt ta dig till Stadra och själv finna ut, min käre läsare. Du kommer inte att bli besviken. Hjalmar och hans vänner bjuder in till teaterfest ända till den elfte augusti.

HÅKAN ARENIUS
redaktionen@dagga.se
08-692400

Hjalmar Bergman, i Magnus Wetterholms gestalt, ställer frågor till vår Herre.

Hjalmar och vår Herre

Hjalmar Bergman, vår regions store diktare och med ett konstnärskap som är omtulande och berörande, blev för andra året en av huvudpersonerna på Stadra. Efter 2018 års uppsättning av Flickan i frack, med manus av Agneta Pleijel, ville vi åter närma oss Bergman för att denna gång låta honom själv träda fram på våra tiljor. Ylva Eggehorn, en av Sveriges mest framträdande poeter och som skrivit för Stadra Teater flera gånger förut, tackade ja till att skriva en berättelse om Bergman som tog sin början på ett hotellrum i Berlin 1928. På en både yttre och inre resa fick Bergman i akt 1 möta hustrun Stina Bergman, såväl hans skrivna gestalter som de som ännu ej blivit till, hans lille jag, den 10-årige pojken. I akt 2 skrev Eggehorn in Oscar Wilde, utifrån ett själsligt släktskap mellan dem båda. I denna akt fick Wilde ledsaga Bergman, såsom en Dante i Den gudomliga komedin, genom olika världar för att slutligen nå fram till Stadra, som fick namnet Paradiso. Titeln på pjäsen var en lek med Bergmans roman Farmor och vår Herre, något som bland annat uppmärksammades av recensenter. Som under föregående år så fick föreställningen en stark musikalisk inramning med musik, i år bl.a. med inspiration från 20-talets Berlin. Det musikaliska uttrycket i föreställningen med i år två musikanter på scenen blev betydelsefullt och medryckande. Även i år kunde vi nå fram till allsång på ett givet ställe, något som fick publiken att ryckas med lite extra.

Bergmans gestalter från romaner och pjäser kommer för att stötta författaren. Från vänster syns Rune Jakobsson som Joe Meng (från pjäsen Patrasket), Lovisa Carlson som Julia Swedenhielm från Bergmans pjäs, Neryse Klaassen som en ung Agnes Borck från Farmor och vår Herre, Lasse Forss som Clownen Jack från Bergmans roman och Bodil Carr Granlid som Ingeborg Balzar från Chefen fru Ingeborg.

Hjalmar Bergman i telefonsamtal med sin förläggare Tor Bonnier på hotellrummet. Samtalet kommer att kretsa kring ett förskott. Till höger Lasse Forss i rollen som Hotellvärden.

Bodil Carr Granlid som den kämpande Stina Bergman, Hjalmars hustru, som under hela sitt liv bevarade och skyddade hans författarskap och gärning. Eggehorn skrev in såväl kamp som närhet mellan makarna.

Lasse Forss i rollen som Clownen Jack, i en scen om tillkortakommanden och storhet i livet.

Publiken överraskades vid presentationen av dockan Wetterholm, som lyftes in i föreställningen av Stina Bergman. Eggehorn's idé var att låta denna gestalt få bli en hjälpare på Bergmans livsresa. Dockan skapades av Agneta von Gegerfelt och fick leva som sin egen person i föreställning.

Joe Meng i Rune Jakobssons gestalt. I Bergmans pjäs *Patrasket* skildras en judisk familj som lever i en diaspora och där Joe är en framträdande person. I vår uppsättning blev Joe en sökare och en sanningssägare som kunde vägleda Bergman.

Delar av ensemblen som sjunger *Das gibt's nur einmal*, en sång från 30-talsfilmen *Wien dansar och ler*.

Två aktörer från Unga Stadra. I förgrunden Neryse Klaassen som den unga Agnes Bork ur romanen Farmor och vår Herre. I bakgrunden Lovisa Carlson som Julia Swedenhielm.

Ytterligare två aktörer från Unga Stadra. I förgrunden Måns Hammarström och i bakgrund Anton Hellberg i rollerna som De oskrivna. För Ylva Eggehorn låg tankegångar kring dessa gestalter nära frågor kring hennes egna skrivande. Till höger Magnus Wetterholm.

Eva Haldert som Marta Boman, med i Swedenhielms. Bomans replik "Sätt mig på cell'n" var igenkännbar hos publiken.

Alfred Stenegård Norr och Theodora Källquist från Unga Stadra sjunger och dansar fram i numret When I'm cleaning windows och blir ackompanjerade av Sara Glaser på ukulele. Allt medan Boman övervakar städning och Bergman sover.

I första akten var Sara Glaser Sångerskan, här i Kurt Weills innerliga September song.

På bilden musikerna Erik Andersson på piano och Anna Johansson på fiol med sångerskan Sara Glaser i bakgrunden. Att ge musiken utrymme i föreställningen blev konstnärligt viktigt i vår helhet. Vi är tacksamma för de medel som kom oss till del från Stadras Vänner och som möjliggjorde att vi kunde utöka musikanslaget.

På hotellrummet i Berlin fick Hjalmar och Stina Bergman komma till tals. Makarnas äktenskapliga slitningar följde dem åt under hela deras gifta liv.

Filippa Persson som den unge Hjalmar Bergman, barnet som tyckte sig vara "sju världars herre" och som sökte sig ut i fantasins landskap.

I akt 2 fick Hjalmar Bergman till stor förvåning möta Oscar Wilde. Rollen Wilde krävde en speciell aktör och den bars upp av Sara Glaser.

Wilde och Bergman gör sig redo för en lång resa.

Två bilder från Purgatorio, inspirerad av berättelserna i Dantes Divina Commedia, som Eggehorn lät skriva in i vår pjäs. Regissören bar tanken vidare så att scenen i vår uppsättning fick utspela sig på ett spa och solarium av idag.

Rune Jakobsson, dels i mötet med Ingeborg Balzar, dels på hotellrummet i Berlin. För att visuellt tydliggöra det judiska hos Joe bar han en kippa i föreställningen.

Inferno skapades i ett visuellt psykedeliskt ljus. I denna scen framfördes *Youkali*, en tango av Kurt Weil. Musikerna spelade likaså Piazzolas *Lbertango*.

Ovan och nedan till höger Eva Haldert som Marta Boman. I asken förvarades chokladpraliner som även berättade om Bergmans förtjusning i choklad. Nedan till vänster Lovisa Carlson som Julia Swedenhielm.

I slutet av andra akten gav sig Bergman och Meng ut på en fortsatt resa mot Paradiso. Innan färden påbörjades framfördes en av Marlene Dietrichs nummer *Ich hab noch einen Koffer in Berlin*.

Ända sedan 1998 har det spelats teater i Stadra vid sjön Grecken. I år är det Hjalmar Bergmans liv som står i fokus.

FOTO: DRAGAN POPOVIC

Anna Johansson på fiol och Sara Glaser på dragspel är en del av årets musikalska förstärkning på Stadra sommarscen.

Hjalmar Bergman (Magnus Wetterholm) har skrivkramp och får besök av Oscar Wilde (Sara Glaser).

På Stadra scen finns som vanligt både vuxna och ungdomar, professionella och amatörer.

1920-talets Berlin aktuellt även i Stadra

"Hjalmar och vår herre" heter årets sommarföreställning på Stadra sommarscen. Men att ha läst Hjalmar Bergman är inget måste för att se föreställningen – som dessutom tycks ligga i tiden.

Repetitionerna är precis avklarade för dagen, när NA får tag på mångsidiga Sara Glaser. Hon är skådespelaren som även bidrar med ukulele och dragspel på Stadra sommarscen, där hon medverkar för första gången. – Det är en väldigt härlig miljö, och då menar jag arbetsmiljön, men naturen är förstås också väldigt fin. Det är ett härligt gäng där de flesta varit med här förut, och skönt för en nykomling som bara kan kliva rakt in i ett sammanhang, och så löser sig det mesta.

Även om Sara Glaser hade läst några av Hjalmar Bergmans böcker, så var han inte en författare hon kände

till särskilt väl i förväg. – Det är privilegierat att i mitt yrke få lära mig om olika tidsperioder, människoöden och yrken – som i det här fallet, en författare. Och hans fru Stina, som var en otroligt häftig kvinna som jag inte kände till alls – så nu har jag en helt annan relation till Hjalmar Bergman. **Vad får publiken som kommer till Stadra uppleva?** – Jag skulle säga att de får lära känna Hjalmar Bergman, även den svåra sidan. Hans litterära figurer är ju också med på scenen; Chefen fru Ingeborg, Julia Swedehjelm, Joe Meng, Marta Boman... Man behöver inte ha läst något av Hjalmar Berg-

Magnus Wetterholm spelar Hjalmar Bergman.

man för att kunna uppskatta föreställningen, men blir man intresserad så kan man ju läsa mer om dem efteråt.

I fjol sattes Hjalmar Bergmans "Flicka i frack" upp på Stadra, och då skrev manusförfattaren Agneta Pleijel in en hel del musik i föreställningen. Det slog väl ut, och även i årets pjäs med manus av Ylva Eggehorn blir det en

del musik – men nu handlar det mer om Kurt Weill och smäktande tyska slagdängor. Precis som uppmärksammade tv-serien "Babylon Berlin" utspelar sig nämligen pjäsen i slutet av 1920-talet. Weimarrepubliken kämpade med de ekonomiska svieterna av första världskriget, men kulturellt blev perioden en sorts guldålder. I det kosmopolitiska Berlin uppstår ett

modernt och tillåtande nöjesliv, en undergroundkultur med jazzmusik, kabaréer och gayklubbar.

– Folk fick vara som de var, man behövde inte benämna det. Sedan kommer fascismen, och då blir det viktigt att fråga vem du är, var du kommer ifrån och att börja kalla varandra saker. Det finns ju en hel del paralleller till vår tid, så det är nog därför perioden känns aktuell, säger Sara Glaser.

Själv spelar hon en annan känd författare, som liksom Hjalmar Bergman drabbades av sin tids normer runt homosexualitet: Oscar Wilde. Han är en rapp, välformulerad man med självdistans – tillika död – i pjäsen. – Han dyker upp som en ledsagare i en mytologisk nedstigning i underjorden, en sorts hjälppande diktar-kollega när Hjalmar Bergman har skrivkramp. Det är

en väldigt rolig roll – och fri att tolka, eftersom Oscar Wilde är död både på riktigt och i pjäsen.

Hon tycker också att det är roligt att spela med en så pass stor ensemble. Sara Glaser konstaterar att förutom på de största stadsteatrina har man sällan råd med fler än fyra personer på scenen. På Stadra är en del av aktörerna precis som tidigare amatörer, och de kan vara runt tio personer på scenen.

– Spännvidden i ensemblen tillför vitalitet i gruppen och en härlig stämning. Alla har varit med förut och är supergarvade – till och med barnen. De är amatörer i ordets rätta bemärkelse, de älskar det de gör.

Text
Carina Tenor
09 65 92 11
carina.tenor@stadrada.se

Den 5 juli återvänder Hjalmar Bergman till Bergslagen. Dags för premiär på Stadra teater med Hjalmar & Vår herre, en musikalisk berättelse från Berlin 1928. Redan 1899 gjorde han sin första tågresa från Örebro till miljonstaden, en nyfiken 15-åring på upptäcktsfärd med sin far. Den sista gick i november 1930. Inför premiären tog **Örebroförfattarna Astrid Lindén och Clas Thor** tåget Örebro-Berlin med **Hjalmar Bergmans Berlinbrev i bagaget**.

Slottet tyckte Hjalmar Bergman och pappa Claes var en av de vackraste byggnaderna i Berlin. Under sin första dag i Berlin 1899 fick de också en bild av kejsaren Vilhelm II när han kom från Operan. (Foto ur Album von Berlin 1904).

Till vänster: 1928 började Hjalmar Bergman i Berlin att skriva på följetongen Lotten Brenners ferier. Den utspelar sig i Travemünde, dit Berlinarna gärna reste under 1920-talet.

Till höger: På omslaget till magasinet Hvar 8 Dag från 11 augusti 1929 finns ett av de sista porträtten av Hjalmar Bergman, taget i hovfotograf Johannes Jaegers ateljé i Stockholm.

På resa i Hjalmar Bergmans fotspår

"Det är till mig!" Stina Bergman rycker åt sig telegrammet och får sin oro bekräftad: "Meddela Stina skonsamt att Hjalmar är död."

Det är morgon, den 2 januari 1931, på en nedisad färja mellan Trelleborg och Sassnitz. Stina vet att maken är mycket sjuk, ändå kan inget mildra chocken. Tjugotvå år av symbios och maktkamp är över.

Vi väljer samma färdväg när vi ska söka efter Hjalmar Bergman i Berlin. Men vi har ett muntrare anslag, de brev 15-åriga Hjalmar skrev hem till mamma Fredrique i Örebro, under resan till kurorten Ems med pappa Claes i maj 1899. De tog nattåget från Katrineholm, kom till Trelleborg ett halvt dygn senare för att gå ombord på hjulångaren Svea.

"Vi fringo nu sällskap med en liten tysk bokhandlare från Leipzig (närmast att förlikna med en gammal kattuggla) ... Överfarten varade i 4 timmar och var härlig."

Även vi far i maj, även den moderna färjan tar fyra timmar, men vi finner ingen uggleaktig bokhandlare att flaxa med. Nej, det är inte böcker våra medresenärer ämnar stapla på sina stadiga pirror. I Sassnitz går strömmen mot spritladan i hamnen. Endast fem tappra rullar sina väskor mot bussen

Filmstjärnor, boxare, artister... På väggarna i Dieners på Grolmanstrasse 47 serveras tysk husmanskost som på Hjalmar Bergmans tid. FOTO: ASTRID LINDEN OCH CLAS THOR

till Sassnitz centrum för att ta tåget mot Berlin.

Stettiner Bahnhof. Claes och Hjalmar Bergman kom fram på kvällen, trötta och sotiga. Efter grundlig vask följde av supé på hotell Kronprinz strövade de ut på Unter den Linden. Där var det livligt, stora folkmassor hölls tillbaka av ridande poliser. "Der grosse Kaiser!" var på väg från Operan.

"Som en blick var han borta men det var ju alltid roligt att ha sett en", skrev Hjalmar.

Vårt första möte på samma paradgata blir polliser med blåljus som öppnar vägen för folkmassor. Ett par tusen demonstrerar inför Europa-valet bakom banderollen "Konsten ska förbli fri!" Hjalmars tidiga Berlinbrev

prägla av upptäckarglädje, Allt var nytt, överraskande, vackert och högtidligt. Som när de tog det ångdrivna tåget till Babelsbergs slottspark, intill Potsdam i sydvästra Berlin.

Vi följer dem med S-bahn genom den vidsträckt Grunewaldskogen. Utanför Babelsbergs station väntar inte längre hästdroskor som erbjuder rundtur. Vi får ta det hela till fots, men ser det Hjalmar såg:

"Bofinkar och koltrastar hoppade på vägen, ur de täta skuggrika kronorna trängde näktergalars djupa klara toner. Solen i förening med det gröna löfverket gaf luften en mild behaglig färg, som smekte öga och sinne."

Europa var stängt för turism under första världskri-

På Paulsborner Strasse 1 i västra Berlin hyrde Hjalmar Bergman 1926 en stor lägenhet och bodde tillsammans med skådespelaren Werner Fuetterer. FOTO: ASTRID LINDEN OCH CLAS THOR

get. Vintern 1920 var det äntligen dags. Hjalmar och Stina Bergman längtade till Italien och tog med Hjalmar's systerdotter, Irma S:t Cyr, på en klassisk bildningsresa.

I Tyskland var allt förändrat till det sämre: tågen var täckta av koldamm, elektriciteten bröts ständigt av strejker och nattlivet "en fullkomlig hex-sabbat av den mest oblyga sedeslöshet".

Trots att även Italien drabbats av kriget så kunde trion både shoppa och svira. På väg hem mötte Hjalmar regissören Mauritz Stiller och fick en snabbguide till Berlins sedeslösa nattliv:

"Självt med Stiller och en tysk på den ryska källaren Blau Vogel (bra) sedan på

pojkestaurangen *Europischer Hof* och *dito Carno*, egendomligt..."

20 maj 1921 kom ett nödropp till svågern Tor Bonnier: Pengarna var slut, "Har Du farit genom halva Europa med 2 st. fruntimmer? (...)
ens egen kärva enkelhet besegras av en nyckfull och dyrbar flärd."

Vi, som bor på en tvärgata till Kurfürstendamm kan förstå problemet. Vart vi än vänder blicken så möter den Prada, Louis Vuitton, Cartier – det spritter till i kontokortet.

Hösten 1926 hade Hjalmar Bergman flytt Stockholm och sitt krisande äktenskap. På Paulsborner Strasse 1, alldeles intill Kurfürstendamm i det förnäma Westen delade han lägenhet med Werner

In i grönskan till ackompanjemang av koltrastsång. Då som nu hör ett strövtåg genom Tiergarten till ett Berlinbesök. Hjalmar och Claes Bergman var här i maj 1899. FOTO: ASTRID LINDÉN OCH CLAS THOR

Dieners på Grolmanstrasse 47 är en av få restauranger där man ännu kan få klassikern Königsberger Klopse. FOTO: ASTRID LINDÉN OCH CLAS THOR

Hur hittar man i Hjalmar Bergmans Berlin från 1929? Grieben-guiden med praktiska upplysningar, adressregister och kartor är en bra hjälp. FOTO: ASTRID LINDÉN OCH CLAS THOR

Fuetterer, en ung, vacker man som han lärt känna fyra år tidigare i Travemünde. Vad hade de för slags relation? Hjalmar såg sig gärna som understödande beundrare av unga pojkar, kanske även älskare. Samboendet på Paulsborner Strasse utvecklade sig inte enligt Hjalmars planer. Werner levde ett hektiskt uteliv, tog med sig vackra flickor hem och spelade gramfonmusik högt på nätterna. Hjalmar Bergmans ville helst sova. Han framstår allt mer som en irriterad och sjuklig tonårsförälder. Klart att han var besviken. Idag är ursprungshuset ersatt av Lottos stramt designade huvudkontor. Miljön kring det skulle dock ha tilltalat Hjalmar om han fick

återkomma. Närmaste gränne är en medicinsk privatklinik, där han kunde ha sökt för sina åkommor, mitt emot ligger Xantener Eck, en Berlinklassiker med värprimören sparris på menyn. 1926 hade Berlin inte helt repat sig efter sviterna av första världskriget och hyperinflationen. Även idag finns misären, under järnvägsbroarna sover uteliggare, lyxkrogarna glittrar intill. Hotel Adlon intill Brandenburger Tor, där Hjalmar gärna superade, är återuppskyggt och har återtagit sin position bland de "finaste adresserna". Vi sitter vackert i lobbyn, pianisten spelar "Memory" och vi betalar tre gånger det vanliga Berlinpriset för finölen. – Vet ni var Erfurter Stras-

se ligger? Vi letar efter nummer nio och en svensk författares adress från 1928. – Gå rakt fram och sen till höger, där har ni gatan. Är han berömd finns det nog en skylt på väggen! **Att fråga sig fram** efter vägen är ett bra sätt att komma i kontakt med Berlinarna. Här man tur utvecklar sig svaret till en liten kortberättelse om Berlinhistoria. Men den här gången, inte långt från Innsbrucker Platz i Schönberg, blir en besvikelse. 9:an är parkeringsområde och finns inte längre med som gatunummer. Här hade vi tänkt hitta lägenheten där Hjalmar Bergman började skriva på följetongen "Lotten Brenners ferier" för Bonniers Veckotid-

ning. Den var uppföljaren till "Flickan i frack" från 1925, och blev mycket svensk-tysk då han återskapar intryck från sina vistelser i Travemünde och Rostock med Stina 1922. Påfrestande uteliv, droger, "bummel" hela nätter, från 1926 har Hjalmar Bergman allt större problem med sin hälsa. **Vi följer hans fotspår**, men icke hans diet: "äggulor, torrkad bröd, opium och bordeaux". Nej, på klassiska Dieners på Grolmanstrasse 47 beställer vi Königsberger Klopse och Leberwurst mit Sauerkraut samt mustigt öl. Sedan vrider vi och vänder på Hjalmar Bergmans samhällsengagemang. Från mitten av 1920-talet

verkar han så inriktad på sig själv, så lite reflekterande över vad som händer i Tyskland. När de antijudiska stämningarna växte omkring honom skrev han hellre nostalgiska stadsvandringar genom sin barndoms Örebro. I "Försvar för villa" och "Örebrobekanta och bekanta örebroare" gav han älskvärda bilder från ett redan då svunnet Örebro. **Kanske var skådespelet "Patuasket"** (1928) Hjalmar Bergmans sätt att visa sin solidaritet med det judiska folket. Här porträtteras en judisk familj som söker en skydd hos en avligsen släkting i en nordtysk hamnstad. Det var viktigt för honom att inte bli missförstådd. Den 29 oktober 1928 höll han inför premiären ett föredrag för judiska församlingen i Stockholm. Han redovisade sin djupa kunskap om judisk kultur och sina vänskapliga förbindelser med judiska familjer. Det mesta Hjalmar Bergman skrev från slutet av 1920-talet när inte upp till hans glansdagar som författare. Det finns ett undantag, Bergmans grand final: "Clownen Jac" som skrevs för radioteatern hösten 1930. Den 24 november läste Hjalmar Bergman, mot alla

odds, själv in Clownens katekes ur "Clownen Jac" i direktsändning från radiohuset i Stockholm. Sedan åkte han för sista gången till Berlin. Invalidenstrasse. Spårvagn efter spårvagn skakar på den hårt trafikerade gatan mot S-bahnstationen Nordbahnhof, den som fram till efterkrigsslutet var den stora Stettiner Bahnhof, skandinavernas "egen station". Det var här Stina Bergman steg av kvällen den 2 januari 1931 och gick de tunga 200 metrarna till Hotel Nordland på nummer 115, där de flera gånger bott tillsammans. **Vår Grieben-guide** från 1929 anger att hotellet hade 130 bäddar. Idag rymmer huset helt andra verksamheter. Skimrande mässings-skylltar berättar att ett tiotal psykoanalytiker har sina mottagningar här. Hade Hjalmar Bergman fått några år till, hade vi fått några böcker till om han lagt sig ner på analyssoffan och öppnat sitt hjärta? Stina går in genom hotellporterna, här väntar makens tillhörigheter. På sjukhuset Nordsanatorium fanns hans kropp. Hjärtat i den omfångsrika kroppen höll inte längre, det var tunt, som en skinnlapp. **Astrid Lindén och Clas Thor**

SvD KULTUR

4 Hjalmar och vår herre Stadra teater, Gyttorp PREMIÄR 5 JULI

Ylva Eggehorn har åter skrivit en pjäs för Stadra, denna gång en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

SvD KULTUR

3 Scen | Teater Hjalmar och vår herre STADRA TEATER

Verkliga och fiktiva personer samsas på scenen när Ylva Eggehorn blåser liv i författarkollegan Hjalmar Bergman.

Det är en sevärd sommaruppsättning om fantasins och litteraturens livsuppehållande kraft, skriver Sara Granath.

Sista chansen att se uppsättningen är den 11 augusti.

04. | SvD Kultur söndag 23 juni 2019

SvD KULTUR

Jon Fosse och balett lockar i teatersommaren

En världsbild som har fört sig till Västerland och en berättelse som återkopplar till Norge, Italien och Shakespeares till stora sommarfester. Skisser av Ylva Eggehorn.

1 **Edin**
Lena Bratt, Per Andersson
Den världsbild som har fört sig till Västerland och en berättelse som återkopplar till Norge, Italien och Shakespeares till stora sommarfester. Skisser av Ylva Eggehorn.

2 **Sång i Leier**
Karin Jonzon Parrot
Karin Jonzon Parrot har skrivit en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

4 **Hjalmar och vår herre**
Ylva Eggehorn
Ylva Eggehorn har åter skrivit en pjäs för Stadra, denna gång en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

5 **Anammetry**
Per Andersson
Per Andersson har skrivit en pjäs om en man som söker lyckan. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

3 **Macbeth**
Karin Jonzon Parrot
Karin Jonzon Parrot har skrivit en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

4 **Hjalmar och vår herre**
Ylva Eggehorn
Ylva Eggehorn har åter skrivit en pjäs för Stadra, denna gång en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

5 **Anammetry**
Per Andersson
Per Andersson har skrivit en pjäs om en man som söker lyckan. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

04. | SvD Kultur söndag 11 augusti 2019

SvD KULTUR

Acis och Galatea håller hövsta musikaliska klass

En ung galte, viljefull och älskande, en drottning och en prinsessas tillvaro. Ylva och sommarfester på den fjällen.

1 **Scen | Opera**
Acis och Galatea
Acis och Galatea är en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

2 **Sång i Leier**
Karin Jonzon Parrot
Karin Jonzon Parrot har skrivit en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

3 **Scen | Teater**
Hjalmar och vår herre
Ylva Eggehorn har åter skrivit en pjäs för Stadra, denna gång en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

4 **Scen | Teater**
Macbeth
Karin Jonzon Parrot har skrivit en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

2 **Sång i Leier**
Karin Jonzon Parrot
Karin Jonzon Parrot har skrivit en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

3 **Scen | Teater**
Hjalmar och vår herre
Ylva Eggehorn har åter skrivit en pjäs för Stadra, denna gång en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

4 **Scen | Teater**
Macbeth
Karin Jonzon Parrot har skrivit en musikalisk berättelse om Hjalmar Bergmans tid i Berlin 1928. Den trötte författaren uppvaktas på sitt hotellrum av vänner och fantasifoster, som Clownen Jac. Karin Jonzon Parrot regisserar en uppsättning med sång, musik och dans om en man som söker lyckan.

Tisdag 25 juni 2019

WERMLANDS-TIDNINGEN

PJÄS. Ylva Eggehornns senaste verk spelas på Stadra Teaters sommarscen

Bergman i Berlin ber till Vår Herre

Han föddes i Örebro och dog i Berlin. Författaren Hjalmar Bergman blev inte ens femtio år. Kanske han tog sitt liv år 1931.

I varje fall var dödsorsaken en överdos med sprit och morfin. Den mästertliga "Clownen Jac" blev hans sista roman.

En stor mängd av hans tidigare verk är klassiker. Hjalmar Bergman är en av de största inom svensk 1900-talslitteratur.

Och nu, nästan nittio år efter sin död, träder han fram på Stadra Teaters sommarscen utanför Nora.

Den store berättaren som ung man.

Ylva Eggehorn fick sitt genombrott på 70-talet. FOTO: TT

En av Hjalmar Bergmans mest kända verk är "Farmor och Vår Herre", en på flera sätt typisk Bergmanroman placerad i Bergslagsmiljö. Farmor för, i romanens första del, ett djupgående samtal med en ovanlig gäst i hennes sovrum; på sängkanten sitter Vår Herre.

Det är just denna roman som författaren Ylva Eggehorn knyter an till med sin pjäs "Hjalmar och Vår Herre", sommaruppsättning på Stadra Teater mellan Nora och Hällefors. Eller uttryckt på annat sätt: 21 kilometer norr om Nora, lika långt söder om Grythyttan. Stadra ligger invid länsväg 244 och vid stranden av den vackra sjön Grecken.

Ylva Eggehorn, som debuterade som poet i de tidiga tonåren, har skrivit ett stort antal böcker i olika genrer. Ofta återspeglar hennes verk en stark religiositet; det var just med diktböcker präglade av det som hon fick ett publikt genombrott på 1970-talet. Ylva Eggehorn har också skrivit psalmtexter och samarbetat med bland andra Benny Andersson. Dessa två skapade den svårövertärfad vackra psalmen "I gryningen".

Tredje gången

För Stadra Teater har Ylva Eggehorn arbetat tidigare, faktiskt tre gånger. Dels med två egna musikdramatiska verk ("Den ljufva tiden" och "Objudna gäster") och en dramatisering av Agneta Pleijels roman "Kungens komediant".

Med Magnus Wetterholm, Stadra Teaters konstnärlige le-

dare, i huvudrollen premiärspelas "Hjalmar och Vår Herre" den 5 juli. Därefter blir det föreställningar onsdagar - fredagar samt lördagar och söndagar till och med 11 augusti. Regissör är Karin Parrot Jonzon, Ebba Forstenberg är scenograf, och Agneta von Gegerfelt gör kostymer och masker.

Som sagt och skrivet, Magnus Wetterholm spelar den äldre Hjalmar Bergman, Filippa Persson är den unge Bergman, Sara Glaser har getts rollen som Oscar Wilde, Rune Jakobsson går in i romangestalten Joe Mengs skepnad, och Lasse Forss roll är den som Jac Tracbac, huvudpersonen i "Clownen Jac", den roman som Hjalmar Bergman tillägnade nära vännen och skådespelaren Gösta Ekman d.ä., farfar till vår tids Gösta Ekman.

Ensemblen består betydligt fler än de nämnda. Och av musiker, som alltid innehåller Stadra Teaters sommaruppsättningar en hel del musik, oftast nyskriven.

Berlin 1928

Ylva Eggehorn Bergmanpjäs utspelas i Berlin år 1928, ett par år innan författarens bortgång. Hjalmar Bergman - pjäsens Bergman! - har drabbats av "skrivkramp" och han ser en möjlig räddning ur läsningen genom att vända sig till Vår Herre. Så Hjalmar Bergman knäpper sina händer för att be till Gud och be om ett samtal med Gud.

Då ringar telefonen och i andra änden av linjen, i Stockholm, finns bokförläggare Tor Bonnier, en släkting till Bergman, och han ef-

terlyser manuskript, ett krav som naturligtvis kommer olämpligt med tanke på författarens andliga skrivkramp. I verkligheten var - verkar det som - Hjalmar Bergman en person som orkade skriva sig ur depressioner och andra svårigheter.

Hans genialiska förmåga att skapa stor och läsvärd litteratur, tidigt klassiska romangestalter (bland andra herr Markurell i Wadköping) överraskade samtiden, kanske inte minst Bergmans förläggare, som punkligt fick stor litteratur i originalmanuskript.

Och detta trots - eller tack vare? - författarens missbruk. Svensk litteratur saknar inte exempel på detta skapandefenomen.

Pjäsen fiktiva problem - förläggarkravet och författarens skrivproblem - har därför en verklighetsbakgrund, som mänskligt sett onekligen är mycket mörk: Det var synd om den missbrukande och i kärlekslivet kluvne Bergman. Men Ylva Eggehornns pjäs är - enligt Stadra Teater - en "hoppfull berättelse", en berättelse om att hitta sig själv.

Viktig bok

Hjalmar Bergman är - det förtjänar att upprepas - en av svensk litteraturs stora romanförfattare. Helt säkert var han intresserad av religiösa frågor, redan i och med debuten 1905 gick han i närkamp med dessa frågeställningar; boken heter "Maria, Jesu moder".

Just denna debutbok är svår att placera bland fem mycket bra

böcker av Bergman.

Men det är en i Stadra-sammanhang viktig bok: Bergman, Bergslagssepiatern, romangeniet, angav ett religiöst intresse redan långt innan han fick sitt litterära genombrott.

Alltså, fem böcker av Hjalmar Bergman? Fem böcker för läsning i sommar?

Först "Markurell i Wadköping", en Örebroroman och en burdus världshusägares kärlek till sin mycket mörkhåriga son Johan, av den rödhåriga fadern genomgående kallad "gossen". Härfärgen har i denna roman en stor betydelse. Boken har filmats och tv-versionen (för många år sedan) med Edvin Adolphson i huvudrollen är lysande. Men boken är bättre.

Övriga förslag, samtliga hämtade ur en svårövertärfad litterär skatt, därmed boktitlar valda efter viss beslutsvanda:

"Jag, Ljung och Medardus", "Clownen Jac", "Vi Bookar, Krokar och Rothar", "Herr von Hanken" och "Savonarola". Den sista boken är bland annat en skildring av munken, predikanten och påvekritikern Savonarola i Florens, en gestalt ur verkligheten, en kyrkans man som också blev politisk ledare, en många gånger livsfarlig blandning.

Något som Savonarola fick erfarra. Han hängdes, kroppen brändes, och askan, ja, den ströddes i floden Arno som rinner genom den vackra staden.

Mats Dahlberg

Hjalmar Bergman på stadspromenad år

1928, det år Ylva Eggehorns nya pjäs utspelas i Berlin.

Bedårande fransk afton

FRANSKT. Det hänger en stor fransk flagga i fonden för att belysa titeln på aftonens program, Franskt. Men eftersom hela första akten består av sånger av den belgiske chansonartisten Jacques Brel tar Magnus Wetterholm fram en liten belgisk miniatyrflagga och förklarar Brels medverkan med att han sjöng på franska.

Programbladet pryds av en parafra på Edouard Manets Frukost i det gröna där originalets figurer bytts ut mot kvällens artister Gaia Pilossian, Magnus Wetterholm, Jonas Abrahamsson och Anja Strautmanis. Det går alltså från frukost i det gröna till kvällsstund i det sköna Stadra. Och det går alldeles utmärkt. Det är möjligt att en puristiskt sinnad pedagog skulle ha vissa invändningar mot Magnus Wetterholms sång. Men det spelar mindre roll eftersom Wetterholm är en uttrycksfull sångare som levandegör berättelserna på ett förtjusande sätt. Magnus Wetterholm är en sann estradör och scencharmör. Jonas Abrahamsson, piano, Anja Strautmanis, cello, och Gaia

Pilossian, fiol, är följsamma musiker som alltid ligger rätt och ser till att sångerna får den inramning de behöver för att lyfta. Det är kort och gott njutbart att sitta i Stadras teaterlada denna onsdagskväll. En och annan kanske lerigenkännande åt anekdoter och mellansnack eftersom de varit i Wetterholms säck innan de hamnat i Wetterholms franska påse. Sommaren 2017 bjöd Magnus Wetterholm på Söng av Jacques Brel och i höstas blev det ett par föreställningar av Det var den 17 november och den som varit på dessa överraskas inte av innehållet i Franskt. Men det är som alltid personligt färgat där dräpliga episoder varvas med informativa introduktioner till sångerna. Och det

går fortfarande att le åt den excentriska ungraren Zoltán von Kátay som drev restaurang Hungaria i Malmö. Fast stället kallades bara Zoltans.

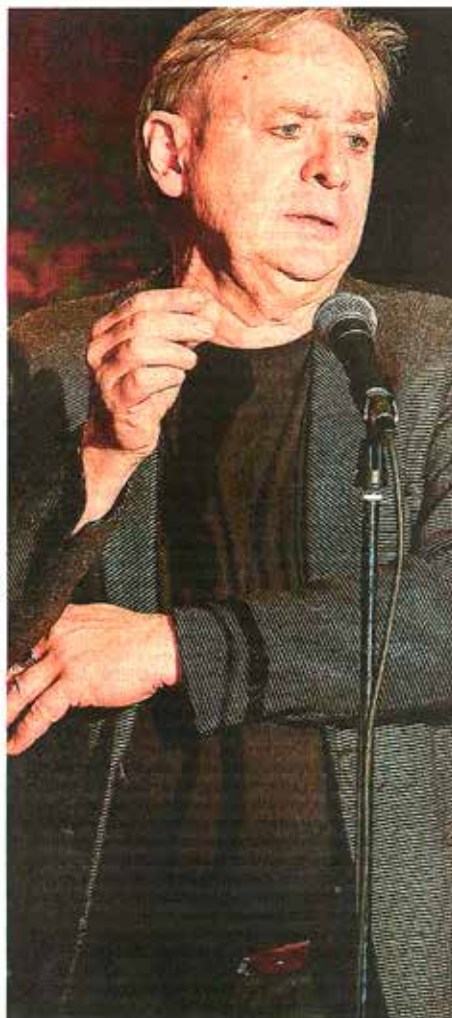
Livsepos

Det var i den Malmömyllan som Magnus Wetterholm i början av 1980-talet fastnade för Jacques Brel och blev, säger han själv, först i Sverige med att bygga ett program på Brel-sånger. Bibresan till Göteborg som slutade med eskort av motorcykelpolis. Att aldrig sluta tro att det ska ordna sig, ett mantra han tillskriver sin älskade mamma. En annan släkting har bidragit med kommentaren: Jag har tagit en nubb varje dag i 70 år men det har inte blivit en vara.

Annars handlar sångerna ofta om olycklig kärlek eller drömmen om lycklig kärlek. Men också om barndom eller har det är att bli gammal. För att inte tala om den muntra beaktelsen från en snobb. Det är sånger som belyser hur det är eller kan vara att vara människa. Jacques Brel bidrar med åtta sånger, bland annat Amsterdams, Ne me quitte pas (Gå inte ifrån mig), Madeleine och Les vieux (De gamla)

och efter paus blir det en fransk hitparad. En av sångerna är Gilbert Becauds En maintenant (Om inte nu) och där får pianisten Jonas Abrahamsson introducera sången med den kända rytmen från Bolero. Charles Trenets La mer (Blå hav) – så inlevelsefullt framförd att mikrofonstativet slås i golvet – och Hymne à l'amour (Lovsång till kärleken) blir en vacker och stämningsfull avslutning. Men innan dess ett par sånger av Charles Aznavour, som avled i fjol i en ålder av 94 år och hedrades med en statsbegravning. She and Comme ils disent, som i svensk text av Johan Bernander blir En naken man. Magnus Wetterholm berättade att Charles Aznavour skrev sången i början av 1970-talet och varnades för att framföra den. Aznavour var engagerad i HBTQ-frågor och sången handlar om en transvestit som på dagen vårdar sin äldriga mor och på natten lever upp som kvinna. Det är mig vederligen första gången den framförs i Sverige säger Magnus Wetterholm. Men med all sannolikhet inte den sista.

Benny Abrahamsson

KVARTETT.
Magnus Wetterholm
ackompanjerades av
Anja Strautmans, cello,
och Gala Pilossian, fiol,
samt Jonas Abrahamsson,
piano, som dock inte
syns på bilden.

FOTO: DRAGAN POKVIC

Senside-nytt
karlskogatidning.se
Tipsa
oss!
721310

KARLSKOGA TIDNING

FREDAG 16 AUGUSTI 2019 • VECKA 33 • GRUNDAD 1883 • PRIS: 20 KR

FRANSKT. "Det hänger en stor fransk flagga i fonden för att belysa titeln på aftonens program, Franskt. Men eftersom hela första akten består av sånger av den belgiske chansonsartisten Jacques Brel tar Magnus Wetterholm fram en liten belgisk miniatyrflagga och förklarar Brels medverkan med att han sjöng på franska." D1 • 810-11

Under två kvällar i augusti gavs Franskt, en musikalisk föreställning där Magnus Wetterholm iklädde sig rollen som estradör. Tillsammans med musikerna Anja Strautmanis på cello, Gaia Pilossian på fiol och Jonas Abrahamsson på piano gav artisterna en första akt med sånger av Jacques Brel och en andra akt med chansonner av Charles Aznavour, Michel Legrand, Edith Piaf, Charles Trenet, Gilbert Becaud och Boris Vian. Det här blev två föreställningar där publiken fick uppleva att fransk chanson fick landa vid invid Greckens strand.

Claes-Göran Wetterholm med några gäster och vänner med på scenen. Wetterholm är en av världens absolut största auktoriteter på fartyg och då framför allt Titanic. Han har en förmåga att få publiken att ryckas med, att såväl skratta som gråta under hans framträdanden. Denna afton, vilket blev årets sista evenemang under sommaren, överraskade han publiken med att istället göra en kväll kring svenska folksångerskildringar. På detta sätt kom även hans etnologiska kunskaper till rätta. Med sig på scenen hade han folksångerskan Monica Söderberg samt musikern Peter Ulfveby.

2 Bergslagen

NA SÖNDAG 29 SEPTEMBER 2019

Magnus Wetterholm, Eva Haldert och Lasse Forss läste dikter och agerade och Barbro Järlden guidade publiken och kommenterade dikterna.

4 Nora
Fröding
fascinerade
på Stadra

Magnus Wetterholm inleder med den mästertliga dikten Balen.

Eva Haldert i fackelnsken.

Fullt hus i sjöboden.

Gustaf Frödings lyrik drog folk till Stadra Vinterscen

NORA Ispiruetter med Gustaf Fröding drog fullt hus både lördagen och söndagen.

Det är årets föreställning på Stadra Vinterscen vid Greckens strand.

Det är paus i Stadraland. Eldkorgarna flämmas. Isen ligger över Grecken. Buljongen i muggarna lyfter. Eva Johansson från Ringshyttan sammanfattar första akten:

– Fantastiskt! Helt fascinerande, och det är så mångsidigt, säger Eva som tillsammans med Pelle Hagström för första gången be-

söker Stadra. Och det är en höjdare tycker båda två.

– Och Fröding målar ju upp så exklusiva bilder så att man liksom ser allt framför sig, förklarar Pelle.

Det kan vara både djupt tankeväckande, dräpligt och roligt också.

Stadra Vinterscen bjuder i år på "Ispiruetter med Gustaf Fröding". Som en röd tråd genom föreställningen går dikten Balen som Magnus Wetterholm läste för första gången redan 1975 när han gick på gymnasiet i Karlstad.

Den, och många andra Frödingdikter, bjöd Mag-

För Anna Windolf Johansson och Roger Johansson var det första besöket i Stadra.

nus, Lasse Forss, Eva Haldert publiken på med Barbro Järlden som guide och kommentator. Hon är dessutom mycket kunnig på Gustaf Fröding och hans verk, hedersledamot i styrelsen för Frödingsällskapet och varit intendent för Gus-

taf Frödings minnesgård Alster utanför Karlstad.

– Jag har sysslat med Fröding ända sedan 1970-tal och blev snart sekreterare i Frödingsällskapet, berättar Barbro.

Det blev många år i Vikmland, men nu har hon och hennes man Anders Järlden flyttat till Nora, där Anders har sina rötter.

Anna Windolf Johansson och Roger Johansson hade äkt ända från Örebro för att uppleva föreställningen och var först av alla på plats. Det är även för dem deras första besök i Stadra. De är imponerade.

Helt fantastiskt tycker Eva Johansson och Pelle Hagström från Ringshyttan.

– Det här är en oas att åka till från Örebro, säger Anna. Och innan de hade bestämt sig för att åka till Stadra hände något märkligt, nästan som ett tecken. – För jag har en diktbok, och när jag slog upp den så hamnade uppslaget på just

Fröding, berättar hon.

Snart är pausen slut och dags för publiken att gå in i den timrade sjöboden igen. Där ger ljuskronor och stearinljus eidsken till kvällens berättarstänk och flikar. Snart får publiken veta hur det går för unge Gustaf och fröken Uggla i Balen. För när publiken gick ut till den varma buljongen hade det dansande paret just tappat balansen och landat i "skeppsbrott" i ett soffhörn. En cliffhanger helt enkelt.

Text & foto
Thomas Eriksson
089 5 54 54
tom@tomaseriksson.se

Stadra Vinterscen är en unik händelse som i år gick av stapeln för elfte året i rad. Föreställningarna spelas i befintlig temperatur vilket bland annat ofta leder till vadderade så kallade "bandyapplåder" vid föreställningarna slut. Även på vinterscenen så tar författare gestalt. I år lyfte vi fram en av de verkligt älskade och stora poeterna - Gustaf Fröding. En viktig del av publikens upplevelse av vinterscenen är också en marschallé, eldkasar och i pausen varm buljong.

Föreställningen inleddes med Frödings stora dikt Balen - en hjältesaga.

Från vänster: Magnus Wetterholm, Eva Haldert och Lasse Forss. Sittandes framför Stadras isprinsessa Barbro Järliden.

Skulpturen av Gustaf Fröding vid hans fädermegård Alsters Herrgård. Bilden av Fröding med snö fick inrama vår vinterscen.

2 Bergslagen

NA

TISDAG
19 februari 2019

2 Nora
Fröding på
vinterscenen
i Stadra

Stadra i vinterskrud. I föreställningen Ispiruetter ska Gustaf Frödings lyrik tolkas på Stadra Vinterscen.

FOTO: MAGNUS WETTERHOLM

Gustaf Frödings lyriska texter tolkas på vinterscenen i Stadra

NORA Föreställningen har fått namnet Ispiruetter. Och i centrum ska Gustaf Frödings lyrik stå. Stadra teater bjuder in till en vinterföreställning helgen den 23-24 februari. Då ska skådespelare framföra sina tolkningar av Frödings texter.

"I år tar vi en av Sveriges stora diktare i famnen - Gustaf Fröding. För vårt inre ser vi honom dansa fram över sjön för att göra piruetter, dubbel axel och kvadrupel på Greckens is och vi tror till och med att diktaren kommer att flyga över sjön under dessa kvalar."

Det skriver Stadra Vinterscen i ett pressmeddelande

”
För vårt inre ser vi honom dansa fram över sjön för att göra piruetter ...

om föreställningen.

I skenet av 100 stearinljus ska skådespelarna Magnus Wetterholm, Eva Haldert och Lasse Fors framföra sina tolkningar av många av Frödings kända texter, bland annat "Ett gammalt bergtroll, Balen och Elin i hagen". Medverkar på scenen gör också berättaren Barbro Järliden som med anekdoter, berättelser och impressionistiska bilder ska

vägleda publiken genom Frödings landskap.

Föreställningarna ges den 23 och 24 februari klockan 16 på Lilla scenen i Stadra, mellan Nora och Grythyttan. Ta på er varma kläder, hälsar arrangörerna.

Stadra vinterscen är en tradition den sista helgen i februari. När publiken anländer till Stadra möts de av brinnande eldkasar och en 200 meter lång allé av brinnande marschaller.

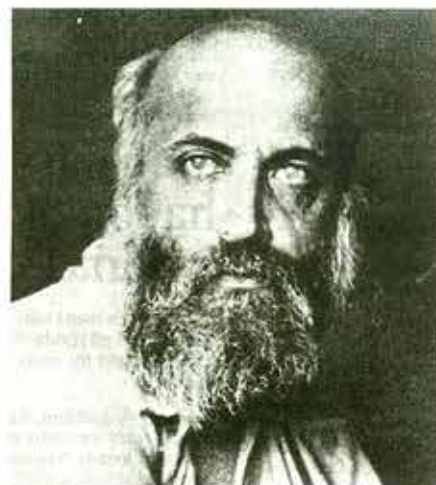
Medverkar under kvällen gör även eldvakterna Magnus Persson och Ove Petersson.

För mer information och biljetter, se stadrateater.se på internet.

Anders Almgren

079 15 54 84

anders.almgren@stadrateater.se

Gustaf Fröding, 1860-1911.

ARKIVBILD: TT

NIA

+9000
läsare varje
dag!

Nu är det snart dags för nya bandyapplåder på Stadra teater. "Vi är väl galna som spelar i minusgrader", säger Magnus Wetterholm.

Stadra hyllar Gustaf Fröding i minusgrader

För elfte året ges en vinterföreläsning på Stadra teater, och den här gången står Gustaf Fröding i fokus.

- Det finns få författare som kan få vårt svenska språk att gunga och svänga så mycket som Fröding, säger Magnus Wetterholm.

STADRA För Magnus Wetterholm personligen blir det också en återknytt bekantskap i form av dikten "Balen" som han framförde i rollen som Gustaf Fröding när Karlstads gymnasium firade 300-årsjubileum 1975. Det är en lång dikt med tio strofer där han varierar rytmen med både polka och vals och en massa olika versmått, säger Magnus Wetterholm.

Variation kan sägas vara ett genomgående tema i hela föreläsningen där även Lasse Forss, Eva Haldert och Barbro Järlden medverkar.

- Det blev så tydligt när vi gjorde genomdraget - från det väldigt lyriska till det väldigt burdusa, från en

Magnus Wetterholm, Eva Haldert och Lasse Forss får i år sällskap av Barbro Järlden på Stadra vinterscen. "Vi har valt ut material av Fröding som vi själva tycker mycket om", säger Magnus Wetterholm.

FOTO: MARIA ANDREASSON / ARVU

Det är elfte året vi spelar på vintern. Vi är väl knäppa som spelar i minusgrader, men det är väldigt kärt.

person ensam på scen till många, och sång som går

över till tal - och så vidare.

Fröding-kännaren Barbro Järlden bidrar med vad Magnus kallar små "impressioner", alltså berättelser ur Frödings liv. Barbro är fortfarande aktiv i Gustaf Fröding-sällskapet, och har även en bakgrund som intendent på Gustaf Frödings minnesgård Alster.

Som namnet "Ispiruettet" antyder handlar det om mycket mer än att läsa dikter rakt upp och ner. Piruetterna är dock i versform, där själva isen bildar fond till

scenen i den röda boden nere vid sjön.

- Det är elfte året vi spelar på vintern. Vi är väl knäppa som spelar i minusgrader, men det är väldigt kärt. Och det blir ju en visuell upplevelse, med 50 marschalles som brinner i allén och att hela föreläsningen ges i stearinljusetsken. Det ångar ur munarna på oss, och så får vi de här bandyapplåderna med vadderade handskar.

Föreläsningen ges lördag 23 och söndag 24 februari.

Carina Tenor

För första gången gavs berättareftermiddagar vid brasans sken. I år låg fokus på att berätta om människor och gestalter som verkat vid Stadra sedan 1646 fram till idag. Bland annat fick det handla om Johan Olof Wallin, informatorn på Stadra vid sekelskiftet 1700 och 1800, den man som en gång i tiden blev och ärkebiskop och den store förnyaren av psalmboken.

KARLSKOGA TIDNING

Senaste nytt
karlskogatidning.se

Tipsa
oss!
721310

ONSDAG 21 NOVEMBER 2018 • VECKA 47 • GRUNDAD 1883 • PRIS: 20 KR

MUSIK. En teaterkonsert tillägnad Rikard Wolff

Ömsint och burleskt

Teaterkonserten lanserades under namnet *Det var den 17 november*. Av tre skäl, ett är att öppningsnumret inleds med orden *Det var den 17 november*, ett annat att urpremiären i *Nora* var denna dag. Men det tredje och allra viktigaste är att det var den 17 november i fjol som den högt älskade och folkkäre artisten Rikard Wolff gick ur tiden.

Magnus Wetterholm, sång, Johan Graden, piano, och Niklas Sundén, dragspel, ännar scenen. Magnus Wetterholm kände Rikard Wolff sedan skoltiden i Karlstad och har som konstnärlig ledare för *Stadra Teater* kunnat glädja sig åt åtskilliga framträdanden av Wolff medan Johan Graden och Niklas Sundén båda jobbat med Rikard Wolff.

Den gemensamma nämnaren är alltså Rikard Wolff och därför tillägnades han helgens två teaterkonsorter. Det visade sig nämligen gå hur bra som helst att framföra *Det var den 17 november* även följande dag.

Men det var ingen minneskonsert. De tre nöjde sig med att framföra en text av Rikard Wolff - *Det vackraste mötet* - som Wetterholm tycker är något av det vackraste Wolff skrev. Det blev en personlig och innerlig tolkning av ett möte där Wolff beskriver hur han föddes när han mötte den andres hud och med den återkommande vädjan Stanna hos mig, stanna i kväll.

Ömsinta toppar

Magnus Wetterholm, Johan Graden och Niklas Sundén fortsatte med en sång av Jacques Brel som klätts i svenska ord av Johan Bernander. Då heter sången *De*

Det var den 17 november framfördes av Niklas Sundén, dragspel, Johan Graden, piano, och Magnus Wetterholm, sång.

FOTO: DRAGAN PUPOVIC

gamla och berättar ömsint om hur det är att bli gammal och känna slutet närma sig. Det var två av föreställningens intima toppar, alldeles utsökt framförda.

Ingen får dock förledas tro att det var en sorglig eller dystert tillställning. Magnus Wetterholm har tagit vara på texter av ordsnitsare som Bengt Ahlfors och Jacke Sjödin vilket borgar för snällrika och tokroliga vändningar blandade med vardagens förtretligheter och glädjeämnen. Berättelser ur livet, pusselbitar från olika slags liv där det i ena fallet kan gå åt skogen trots att båda gillar Mahler, fotboll och Cézarne.

Så vad ska jag ta mig till med mitt begär? Ska jag inte få dig i sång ska jag ändå få dig in i en refräng. Eller den trendkänslige snobben som jagar det senaste vilket är ett heltidsjobb. Och när det en dag tar slut vill snobben som lik ha en svepning från Boss.

Minister på bordell

Där finns också den groteska historien om ministern som går på lokal och inte inser att han är på en bordell. Ministern skyller på att det är så rökigt och bjuder i Wetterholms gestalt upp en av damerna - i form av en kappa - och konstaterar i dansens virvlar att det är sällan man

ser sådana små röda spetsar i Rosenbad. Det är storartat burleskeri. Ett annat nummer handlar om äktenskaplig tristess kombinerat med drömmen om ungdomens sköna Gun och vägen ur ledans brunn.

Estradör

Magnus Wetterholm är en alldeles charmant estradör som arbetar i den franska chansonsens anda. Han är personlig utan att bli privat och bjuder på intresseväckande anekdoter. Wetterholm har också den goda smaken att arbeta med Johan Graden och Niklas Sundén som är urstyva musiker,

Magnus Wetterholm som dansande minister

följsamma, understödande och kompletterande.

Det är bara synd att två föreställningar tycks inplanerade eftersom det inte precis

dräller av genomtänkt, mogen underhållning på den här höga nivån.

Benny Abrahamsson

Under två föreställningar på Nora teaterbiograf hösten 2018 gavs Det var den 17 november. Föreställningen innehöll sånger från Argentina, Sverige, Holland, Frankrike och från Finland, där de i Sverige sällan framförda sångerna av Helsingforssonen Bengt Ahlfors fick ta plats. Två samspelade och briljanta musiker medverkade - Johan Graden på piano och Niklas Sundén på dragspel. Båda dessa musiker har förut ackompanjerat artisten Rikard Wolff. Av en slump förlades föreställningarna till samma tid som Wolffs bortgång året innan, vilket gav föreställningarna i Nora en speciell betydelse.

2 Bergslagen

NA LÖRDAG
17 november 2018

4 Nora
Rikard Wolffs
ande svävar
över konsert

Här kommer estradören i Magnus Wetterholm fram.

Niklas Sundén är en av de främsta dragspelsmusiker i landet.

Johan Graden vid pianot. Han spelade i Stadra i somras, i Flickan i frack.

Johan Graden har förmågan att sätta sig ned och skriva noter ur huvudet.

Utlovar magisk konsert

NORA Tillsammans med två av landets främsta musiker bjuder Magnus Wetterholm in till teaterkonsert i helgen. Fyllt med franska toner, argentinsk tango, holländska cabaretsånger, berättelser. Och över den här trion svävar Rikard Wolffs ande – det var han som förde dem samman.

Det är fredag och repetitiönerna pågår för fullt i Nora teaterbiograf. Med känsla och inlevelse sjunger Magnus Wetterholm "Sundins konditori", slår ut med armarna och stampar till i det charmerigt slitna scengolvet. Där satt den. Vid pianot sitter Johan Graden och på en stol Niklas Sundén med ett svart dragspel i knäet – två

av landets förnämsta musiker – och kompar honom. Teaterkonserten "Det var den 17 november", döpt efter en sång av Bengt Ahlfors, bjuder på allt från vanskap, kärlek, vemod och strömmar till avund och svartsjuka.

– Det blir 14-15 låtar med texter emellan, och jag tycker själv att det är kul att kunna använda ordet teaterkonsert, för det ligger någonstans mitt emellan, förklarar Magnus Wetterholm, sångare, estradör, skådespelare och konstnärlig ledare för Stadra teater.

Sånger av Bengt Ahlfors är en av grundstenarna i föreställningen, det blir också argentinsk tango, sånger från holländska cabaret-artister, Boris Vian, Charles

Det blir en magisk teaterkonsert med allt från kärlek och vanskap till drömmar och svartsjuka med Johan Graden, Magnus Wetterholm och Niklas Sundén.

Aznavor och flera andra. En blandad musikalisk resa ända från 1930-talet och framåt 1960-, 1970-talet.

Här kommer till Nora och spela ihop med Magnus.

– Det här är fantastiskt kul, det är otroligt roligt att

få spela i den här anläggningen, berättar Niklas Sundén från Sundborn.

Han hörjade spela dragspel som 13-åring. Har sedan dess korat till årets dragspelsare och spelat ihop med många kända artister. Repertoaren är bred.

Det som bundit ihop oss är vänskapen med Rikard Wolff, det var på det sättet vi träffade varandra.

Magnus Wetterholm

– Jag brukar spela allt annat än traditionell dragspelsmusik, berättar huggarna franskt.

Niklas har spelat mycket ihop med Rikard Wolff, däribland den Edit Piaf-föreställning som SVT spelade

in hemma hos Rikard Wolff 2015. Det har också Johan Graden gjort, som var hans kapellmästare i fyra år. Rikard Wolff gick bort den 17 november förra året och de båda spelade på hans begravningsdagar där även Magnus var med.

– Det som bundit ihop oss är vänskapen med Rikard Wolff, det var på det sättet vi träffade varandra, förklarar Magnus som också berättar att Rikard Wolff varit på Stadra vid åtta tillfällen.

Teaterkonserten är i skåll, lördag den 17 november kl 18 och på söndag 18 november kl 16 på Nora teaterbiograf.

Text & foto
Thomas Eriksson
17-18/11/18
www.stadra.se

4 | Bergslagen

NA Måndag 12 augusti 2019

Sommaren i Stadra avslutas med franskt, mord och FN-gala

NORA Stadra teater avslutar sommarsäsongen med två kvällar med franska chansoner, en kväll om blod, mord och elände samt ett säsongsavslut med en gala kring FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

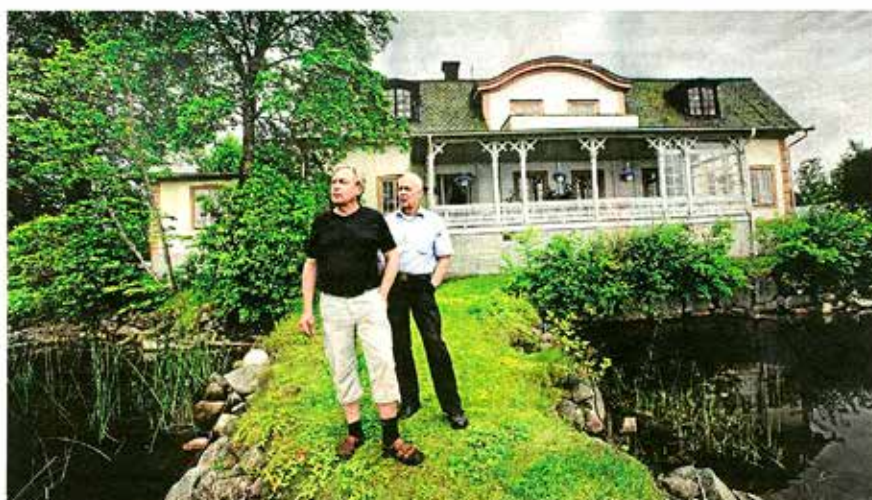
På onsdag den 14 augusti och torsdag 15 augusti fortsätter Magnus Wetterholm sitt franska äventyr med sänger av Edith Piaf, Charles Aznavour, Gilbert Bécaud, Michel Legrand och många fler. Det gör Magnus tillsammans med musikerna Jonas Abrahamsson/piano, Anja Strautmanis/cello och Gaia Pilossian/fiol. Båda föreställningarna börjar klockan 19.

Och på fredagen är det

Magnus bror Claes-Göran Wetterholm som antrår scenen i Stadra. Detta under rubriken "Blod, mord och elände". Claes-Göran har en stor kunskap om båtar och då främst Titanic. Nu gräver han ur djupet av svensk folktro och skildrar såväl skrönor som sanning. Med på scenen är folksångerskan Monika Söderberg/sång och cittra samt Peter Ulvby/dragspel. Klockan 19 startar föreställningen.

Sommaren avslutas sedan på söndagen den 18 augusti med en gala kring FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Klockan 15 startar denna.

Text
Anders Almgren
019 15 54 84
anders.almgren@mattmedia.se

Magnus och Claes-Göran Wetterholm framträder på Stadra till veckan.

ARKIVFOTO: HÅKAN RISBERG

De ska locka till Stadra i sommar

NORA För sjunde året i rad bjuder Stadra Teater in publik till en serie med samtal och föredrag inför sommarens uppsättning med rubriken Nyfiken på. I år är det Hjalmar Bergman och Berlin som man ska vara extra nyfiken på.

Tre föreställningar ges på Nora bibliotek där den första sker den 27 mars med ett besök av Pontus Plænge som är regissör, dramatiker och konstnärlig ledare på Teater Shakespeare i Vadstena.

Den 5 juli i år är det premiär i Stadra på den nyskrivna pjäsen Hjalmar och vår herre. Det är Ylva Eggehorn som har skrivit den musikaliska

Författaren Hjalmar Bergman, Pontus Plænge - regissör, dramatiker och en konstnärlig ledare på teater Shakespeare på Gräsgården i Vadstena, Ylva Eggehorn - författare och poet samt Svante Weyler - förlagschef och tidigare radiokorrespondent i Berlin.

sjäns som är en berättelse som tar sin utgångspunkt i Berlin år 1928.

Men innan dess ska alltså publiken få tre Nyfiken på-föreställningar med Hjalmar Bergman-tema.

Och först ut är Pontus Plænge.

- Pontus ska på sitt per-

sonliga vis tala om Bergman, farmor och Swedehiels. Det här blir en överraskningarnas kväll då oväntade berättelser kommer att få liv, berättar Magnus Wetterholm som är konstnärlig ledare på Stadra Teater.

Föreställning nummer två

serien sker den 3 april med pjäsförfattaren själv, Ylva Eggehorn.

- Det här blir ett möte om teaterns villkor kontra stor poetisk skärpa, en historia som börjar på restaurang Blå Porten på Djurgården och som får löpa på till årets upp-

sättning på Stadra. En teaterhistoria, säger Magnus Wetterholm.

Den tredje Nyfiken på sker den 24 april med Svante Weyler som är förlagschef och tidigare radiokorrespondent i Berlin.

- Svante Weyler tar med oss på en hisnande resa genom den mytomspunna staden Berlin, där det under 20-talet myllrade av liv, där dekadensen gav eko i världen, och dit människor sökte sig efter det stora kriget för att slå sig lösa och där konsten gjorde sina segertåg.

Nyfiken på är ett samarbete mellan Stadra teater, Nora bibliotek och ABF.

Anders Almgren

019-15 54 84

anders.almgren@mattmedia.se

NYA

WERMLANDS-TIDNINGEN

TORS DAG 21 MARS 2019 • VECKA 12 • PRIS: 20 KR

TEATER. Hjalmar Bergman på Nora bibliotek

Tre föredrag inför Stadras sommar

Vad förenar Hjalmar Bergman med poeten Ylva Eggehorn och bokförläggaren Svante Weyler?

Svaret har att göra med kommande sommar på Stadra Teater. vid sjön Grecken utanför Nora.

Tyngdpunkten i Stadra Teaters sommarprogram är Ylva Eggehorns pjäs "Hjalmar och vår Herre".

Inför premiären arrangeras tre föredrag på biblioteket i Nora.

Pjäsen "Hjalmar och vår Herre" är Ylva Eggehorns fjärde större arbete för Stadra Teater.

Hennes sommarpjäs för Stadra Teater har en titel som knyter an till ett av Hjalmar Bergmans klassiska verk, "Farmor och vår Herre".

Andra mästerverk av Bergman är "Swedenhielms" och "Marqurells i Wadköping" och... ja, "Herr von Hacken", möjligen hans viktigaste arbete.

Berlin 1928

Eggehorns pjäs tar Berlin av år 1928 som utgångspunkt.

I den tyska huvudstaden befinner sig Hjalmar Bergman; i verkligheten avled han där i början av januari 1931. Dödsorsaken var en kombination av stora mängder sprit och narkotika, under flera år ett par alltför vanliga inslag i Hjalmar Bergmans liv.

Svante Weyler är bokförläggare, författare och Tysklands-kännare.

FOTO: HELENA KARLSSON/WWT ARKIV

Ylva Eggehorn har skrivit Stadra Teaters sommarpjäs om Hjalmar Bergman.

Kring denna pjäs och detta litterära geni arrangerar Stadra Teater (i samarbete med Nora bibliotek och ABF) tre föredrag.

Det första kan upplevas onsdagen den 27 mars. Då (och på Nora bibliotek) talar regissören Pontus Plaenge om Bergman, Farmor och

Swedenhielms. Pontus Plaenge är konstnärlig ledare på Teater Shakespeare i Vadstena. Som regissör har han arbetat med Hjalmar Bergman-material. Mest känt är hans dramatisering och regisserandet av "Farmor och vår Herre" på Östgöteatern.

Eggehorn till Nora

Ett andra föredrag äger rum på Nora bibliotek onsdagen den 3 april. Då kommer Ylva Eggehorn att hålla ett närmast teaterhistoriskt föredrag. Rubriken är "Från Blå Porten till Stadra sommar-teater". Föredraget kommer därmed att ta lyssnarna med på en teaterhistorisk "resa" från den berömda restaurangen (närmaste granne med Liljevalchs konsthall på Djurgården i Stockholm) till Stadra Teater.

Det kan nämnas att Blå Porten under en längre tid varit stängd för ombyggnad och renovering.

Men just i vår kommer Blå Porten att åter hålla öppet.

Det tredje Bergmanföredraget i Nora hålls den 24 april av Svante Weyler, bokförläggare, författare, debattör och tidigare radiokorrespondent med stationering i Tyskland.

Bergmans och Sallys tid

Svante Weyler, som efter flera år på Norstedts förlag öppnade eget - Weylers förlag - är mångkunnig om Tyskland. Inte minst Berlin och det

tidiga 1900-talets Tyskland, bland annat Weimarrepublikens år.

Hjalmar Bergman kom att bo i Berlin när - för att citera Stadras teaterchef Magnus Wetterholm - "dekandensen gav eko i världen", Bergmans vistelse i Berlin var ungefär samtida med författaren Christopher Isherwoods år i staden, en tid som ledde till hans klassiska roman "Goodbye to Berlin" med Sally Bowles som huvudperson. En roman som i sin tur låg till grund för musikalen och filmen "Cabaret".

Svante Weylers föredrag rör vid Bergman men också vid Weimarrepublikens, en sorts normalpolitisk sista suck innan Hitler och övriga nazister kopplade sitt stryppgrepp på allvar.

Dock slapp Hjalmar Bergman att uppleva den moraliska katastrofen.

Örebroare

Anledningen till Stadra Teaters intresse för Hjalmar Bergman är inte enbart författarens genialitet.

Även en sund lokalpatriotism präglar arbetet med Bergman på Stadra Teater. Ty Hjalmar Bergman var örebroare och det är inte många bilminuter mellan det idylliska Nora och Närke-metropolen.

För övrigt ligger Hjalmar Bergman begravd i Örebro.

Mats Dahlberg

Ideella kulturföreningen Cirkustältet presenterar

HJALMAR & VÅR HERRE

En nyskriven pjäs om Hjalmar Bergman av Ylva Eggehorn

5 juli – 11 augusti 2019

STADRA TEATER

Biljetter: nortc.se Teaterfoajén 0587-311305 Nora turistbyrå 0587-81120
Hällefors turistbyrå 0591-12001 www.stadrateater.se

NYFIKEN PÅ

HJALMAR BERGMAN OCH BERLIN

Tre föredrag inför sommaren på Stadra

Onsdag 27 mars kl 18.30: Pontus Plænge
Om Bergman, Farmor och Swedenhielms
Pontus Plænge - regissör, dramatiker och en konstnärlig ledare på scenen. Skolopon på Griegskolan i Vidarna - har bland annat dramatiserat och regisserat *Farmor och vår Herre*. Pontus Plænge är medlem i Hjalmar Bergman-sällskapet styrelse och ska på sitt personliga stå till om Bergman, Farmor och Swedenhielms.

Onsdag 24 april kl 18.30: Svante Weyler
Berlin, Bergman och 1920-talets Weimarerrepublik
Svante Weyler - föreläsare och tidigare radioprogramledare i Berlin - tar med oss på en föreläsning om givetvis även nyhetspressens staden Berlin, där det under 20-talets första hälften är in, där demokratin går ut i världen, och där människor söker sig efter det stora leget för att få sig lite och där kommer givetvis som sagt.

Tisdag 7 maj kl 18.30: Ylva Eggehorn (CBS nytt datum!)
Från Blå Porten till Stadra sommarteater... en teaterhistoria
Ylva Eggehorn är en av de i radion och en mångsidig föreläsare och poet. Hon har skrivit för Stadra Teater vid tre tidigare tillfällen - pjäsens *Ten heliga vänner* (2006), *Cirkusens gås* (2007) och 2008 var hon dramaturg. Äggen Flöjch roman *Kungens kommandant* är liksom tillbaka som föreläsare bakom sommarpjäs *Hjalmar och vår Herre*. Den här här ett nytt om teaterns olika konst- och språkliga skrym - en historia som börjar på intressant Blå Porten på Djurgården och som får följa på till dess uppställning på Stadra. En teaterhistoria.

Plat: Nora bibliotek, Konsthallen

Biljetter: pris 100 kr, 80 kr Stadsvän, 50 kr ungdom (upp till 19 år).
Biljettköping: www.nortc.se, Teaterfoajén 0587-311305 eller info@stadrateater.se

www.bergslagsbibblan.se

Ispiruetter

med

Gustaf Fröding

STADRA TEATER

VINTERSCEN

23/2 kl 16.00 & 24/2 kl 16.00

Medverkande
Magnus Wetterholm, Eva Haldert, Lasse Forss & Barbro Järliden

Biljetter och info
Nortc.se
Teaterfoajén i Nora 0587-31 13 05
Pris 200 kr. Stadsvän 150 kr. Ungdom 80 kr.
Varm buljong ingår i pausen. Ta på varma kläder!

www.stadrateater.se

Produktion: Ideella kulturföreningen Cirkustältet
Med stöd av ICA Supermarket Nora, Grythytte Qvarns knäckebröd och ABF

STADRA TEATER PRESENTERAR

DET VAR DEN 17E NOVEMBER

EN TEATERKONSERT MED
MAGNUS WETTERHOLM JOHAN GRADEN NIKLAS SUNDÉN

17/11 kl 18.00 & 18/11 kl 16.00 på Nora Teater
Biljetter: nortc.se Teaterfoajén 0587 311305

Franskt

Chansoner av
Brid, Plat,
Aznarova,
Becand
mfl

STADRA TEATER
ONSDAG 14 AUGUSTI KL 19
TORSDAG 15 AUGUSTI KL 19

BERÄTTELSER VID BRASANS SKEN

LÖRDAG 5 & 12 OKTOBER
SÖNDAG 6 & 13 OKTOBER
KL 15.00

STADRA TEATER

Biljetter: Teaterfoajén i Nora 0587-311 305
www.nortic.se www.stadrateater.se

BLOD MORD och ELÄNDE

En hiskellig kväll

Med Claes-Göran Wetterholm,
Monica Söderberg och Peter Ulvby

Freitag 16 augusti kl 19.00

Stadra Teater

Statistik

Spelplats		Kommun	Antal	Kvinnor	Män	Fria	Stadra- vän	Ord	Barn/ unga	Hotell	Grupp	Present- kort	
VINTERSCEN													
23-Feb	Stadra Teater	NORA	59	31	28	5	25	25	0	0	0	0	
24-Feb	Stadra Teater	NORA	58	35	23	6	19	26	1	0	0	0	
SUMMA			117	66	51	11	44	51	1	0	0	0	
NYFIKEN PÅ HJALMAR BERGMAN & BERLIN													
27-Mar	Nora Bibliotek	NORA	48	23	21	9	31	8	0	0	0	0	
24-Apr	Nora Bibliotek	NORA	65	32	33	10	34	21	0	0	0	0	
7-Maj	Nora Bibliotek	NORA	71	37	34	9	33	27	2	0	0	0	
SUMMA			184	92	88	28	98	56	2	0	0	0	
HJALMAR OCH VÅR HERRE													
17-Jun	Stadra Teater (Öppet rep)	NORA	49	37	12	0	0	0	0	0	0	0	
4-Jul	Stadra Teater (Genrep)	NORA	73	37	36	0	0	0	0	0	0	0	
5-Jul	Stadra Teater (Premiär)	NORA	147	80	67	68	20	31	2	0	26	0	
6-Jul	Stadra Teater	NORA	74	42	36	5	1	63	3	0	0	2	
7-Jul	Stadra Teater	NORA	131	86	63	6	11	108	6	0	0	0	
10-Jul	Stadra Teater	NORA	103	66	37	2	16	72	1	8	0	4	
11-Jul	Stadra Teater	NORA	72	39	33	4	4	63	1	0	0	0	
12-Jul	Stadra Teater	NORA	38	21	17	0	7	31	0	0	0	0	
13-Jul	Stadra Teater	NORA	117	53	61	0	10	105	2	0	0	0	
14-Jul	Stadra Teater	NORA	150	78	72	2	13	116	3	14	0	2	
17-Jul	Stadra Teater	NORA	113	65	48	2	13	93	3	0	0	2	
18-Jul	Stadra Teater	NORA	107	63	44	0	15	84	2	4	0	2	
19-Jul	Stadra Teater	NORA	91	54	37	0	13	77	0	0	0	1	
20-Jul	Stadra Teater	NORA	150	70	80	1	12	122	0	0	16	0	
21-Jul	Stadra Teater	NORA	146	75	71	0	9	135	0	0	0	2	
24-Jul	Stadra Teater	NORA	137	60	77	4	10	121	4	0	0	2	
25-Jul	Stadra Teater	NORA	109	50	59	5	16	91	0	2	0	0	
26-Jul	Stadra Teater	NORA	84	42	42	3	10	70	4	0	0	0	
27-Jul	Stadra Teater	NORA	100	55	45	4	8	89	3	0	0	0	
28-Jul	Stadra Teater	NORA	129	63	66	4	15	85	1	0	20	8	
31-Jul	Stadra Teater	NORA	144	70	74	0	18	122	2	0	0	2	
1-Aug	Stadra Teater	NORA	124	66	58	4	6	103	1	9	0	1	
2-Aug	Stadra Teater	NORA	59	30	25	3	6	41	0	2	0	3	
3-Aug	Stadra Teater	NORA	142	68	4	2	9	121	2	2	0	6	
4-Aug	Stadra Teater	NORA	150	75	75	12	14	124	0	0	0	0	
7-Aug	Stadra Teater (Sponsorkväll)	NORA	150	75	75	102	2	21	0	0	25	0	
8-Aug	Stadra Teater	NORA	150	72	78	4	17	118	3	2	0	6	
9-Aug	Stadra Teater	NORA	119	63	56	5	9	104	1	0	0	0	
10-Aug	Stadra Teater	NORA	126	69	57	4	21	96	3	0	0	2	
11-Aug	Stadra Teater	NORA	147	78	69	20	19	97	5	0	0	6	
SUMMA			3431	1802	1574	266	324	2503	52	43	87	51	
FRANSKT													
14-Aug	Stadra Teater	NORA	142	75	67	5	31	101	5	0	0	0	
15-Aug	Stadra Teater	NORA	74	40	34	4	20	50	0	0	0	0	
SUMMA			216	115	101	9	51	151	5	0	0	0	
BLOD, MORD & ELÄNDE													
16-Aug	Stadra Teater	NORA	70	35	35	2	27	41	0	0	0	0	
BERÄTTELSE VID BRASANS SKEN													
5-Okt	Stadra Teater	NORA	38	21	17	3	13	21	1	0	0	0	
6-Okt	Stadra Teater	NORA	4	2	2	0	0	4	0	0	0	0	
12-Okt	Stadra Teater	NORA	22	11	11	0	10	9	3	0	0	0	
13-Okt	Stadra Teater	NORA	26	12	14	1	8	15	1	0	0	0	
SUMMA			90	46	44	4	31	49	5	0	0	0	
WALLINDAGEN													
15-Okt	Stadra Teater	NORA	5	1	4	0	0	0	0	0	0	0	
TOTALT 2019			SUMMA	4113	2157	1897	251	575	2851	65	43	87	0

Resultatrapport

Konto	2019-01-01- 2019-11-30	%
Rörelsens inkomster/intäkter		
Huvudintäkter		
3036 Teaterkafféet Paradiset 12%	176 922,30	5,21
3037 Övr.försäljning 6%	1 320,74	0,04
3038 Guidning mm	1 200,00	0,04
3040 försäljning Program	13 150,94	0,39
3041 försäljning kioskerna	3 359,44	0,10
3042 Övrig Förs 25%	52,00	0,00
3043 HJALMAR och VÅR HERRE	1 037 596,70	30,56
3045 Biljettf.Programkvällar	53 504,72	1,58
3046 Biljettför.Vinterscenen	21 356,14	0,63
3047 Nyfiken på	9 551,88	0,28
3115 Region Örebro Län	1 200 000,00	35,35
3116 Bidrag diverse	5 000,00	0,15
3117 Bidrag 25% moms	108 000,00	3,18
3219 Svenska Akademien	60 000,00	1,77
3221 Sparbanksstiftelsen Bergslagen	150 000,00	4,42
3224 Stadras Vänner	44 859,00	1,32
3228 Svante Bergström	100 000,00	2,95
3229 Sveriges författarfond	72 190,00	2,13
3230 BARBRO OSHER	66 279,50	1,95
3233 Sveriges Författarfond	72 190,00	2,13
Summa Huvudintäkter	3 196 533,36	94,15
3710 Kommunala Bidrag	173 000,00	5,10
3990 erhållna Lönebidrag	25 136,00	0,74
3995 kommission kulturkiosk	360,00	0,01
Summa Inkomster/intäkter	3 395 029,36	100,00
Rörelsens kostnader		
Ordinarie kostnader		
Inköp av varor och material		
4010 ink.böcker till försäljning	-1 403,00	-0,04
4013 Cafét	-73 650,12	-2,17
Summa Inköp av varor och mtrl.	-75 053,12	-2,21
4950 Varulagerförändring	-3 919,00	-0,12
Summa Ordinarie kostnader	-78 972,12	-2,33
Övriga externa rörelsekostn.		
5010 Lokalhyra	-75 540,80	-2,23
5020 El foajen	-2 064,89	-0,06
5060 Städning/Renhållning	-7 873,95	-0,23
5420 Dataprogram	-1 435,25	-0,04
5460 Förbrukningsmaterial	-24 397,19	-0,72
5800 Resekostnader,hotell mm	-22 466,39	-0,66
5910 Annonsering	-101 278,23	-2,98
6073 Repr.ej avdragsgill	-6 194,68	-0,18
6110 Kontorsmaterial	-30 766,92	-0,91

Konto	2019-01-01- 2019-11-30	%
6112 Kassaregister	- 1 435,25	-0,04
6115 Hyra/kostnader BABS	-13 107,33	-0,39
6150 Trycksaker/Affisch	-55 738,79	-1,64
6160 Tryck redovisning	-35 000,00	-1,03
6200 Telefon o Porto	-14 877,77	-0,44
6221 Kostym	-25 451,56	-0,75
6223 Scenografi	-30 799,53	-0,91
6230 Hemsida	-6 453,50	-0,19
6310 Företagsförsäkring	-2 818,00	-0,08
6520 Grant Thornton Revision	-1 950,50	-0,06
6530 Redovisningstjänster	-52 910,00	-1,56
6540 Biljettprovision/administratio	-16 677,47	-0,49
6570 Bankkostnader	-2 808,63	-0,08
6960 Tillstånd	-2 955,00	-0,09
6970 Tidningar	-603,50	-0,02
6980 Föreningsavgifter	-2 901,00	-0,09
Summa Övriga rörelsekostnader	-538 506,13	-15,86
Kostnader personal avskriv mm		
7010 Löner	- 1 213 811,75	-35,75
7011 Arvoden, Gager	-223 426,00	-6,58
7012 Arvode Magnus W.	-354 833,00	-10,45
7013 Regissör	-125 000,00	-3,68
7018 Ylva Eggerhorn manus	-144 570,00	-4,26
7020 ej utbet.löner inkl soc	0,00	0,00
7331 Bilersättning Skattefri	-41 718,25	-1,23
7510 Sociala Avgifter	-353 785,00	-10,42
7580 FORA	-62 554,00	-1,84
7581 Olycksfall Magnus	-467,00	-0,01
7690 övriga personalkostnader	-6 424,00	-0,19
Personalkostnader, avskriv mm	-2 526 589,00	-74,42
Rörelsens kostnader	-3 144 067,25	-92,61
Rörelseresultat	250 962,11	7,39
Finansiella intäkter kostnader		
Övr ränteintäkter o liknande		
8313 Dröjsmålsränta	-24,28	-0,00
8350 ränta skattekontot	-7,00	-0,00
Övr ränteintäkter o liknande	-31,28	-0,00
Räntekost o liknande resposter		
8490 Extraordinära kostnade- Skatte	-553,02	-0,02
Räntekost o liknande resposter	-553,02	-0,02
Finansiella intäkter kostnader	-584,30	-0,02
Res.efter finansiella poster	250 377,81	7,37
Beräknat Resultat	250 377,81	7,37

Balansrapport

Konto	Ingående balans 2019-01-01	Periodens förändring 2019-01-01– 2019-11-30	Utgående balans 2019-11-30
Tillgångar			
Omsättningstillgångar			
Lager och pågående arbeten			
1400 Lager Cafét	6 394,00	-3 919,00	2 475,00
Summa Lager och påg.arbeten	6 394,00	-3 919,00	2 475,00
Kundfordringar			
1510 Kundfordringar	0,00	1 100,00	1 100,00
1580 presentkort	-6 700,00	6 700,00	0,00
Summa kundfordringar	-6 700,00	7 800,00	1 100,00
Övriga kortfr fordringar			
1650 Momsfordran	103 283,00	-103 283,00	0,00
Övriga Kortfr.fordringar	103 283,00	-103 283,00	0,00
Kassa och bank			
1910 Kassa	0,00	0,00	0,00
1911 Kassa Teatercafet	0,00	0,00	0,00
1915 handkassa Agneta	0,00	0,00	0,00
1916 Handkassa Ebba	0,00	0,00	0,00
1930 Bankkontot	115 847,61	259 369,33	375 216,94
1940 Stadravännerna	29 010,00	-29 010,00	0,00
1960 Konto 2 Sparbanken	150,00	0,00	150,00
Summa kassa och bank	145 007,61	230 359,33	375 366,94
Summa Omsättningstillgångar	247 984,61	130 957,33	378 941,94
Summa Tillgångar	247 984,61	130 957,33	378 941,94
Eget Kapital & Skulder			
Eget kapital			
2018 Ins/uttag Magnus Wetterholm	0,00	-248,00	-248,00
2091 Balanserad Vinst/Förlust	8 355,62	0,00	8 355,62
2098 Vinst/Förlust föreg.år	160 292,80	0,00	160 292,80
2099 årets resultat	-255 496,03	0,00	-255 496,03
Summa Eget kapital	-86 847,61	-248,00	-87 095,61
Skulder			
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder & övriga			
2440 Leverantörsskulder	-46 751,00	46 751,00	0,00
2445 Skattekontot	1 583,00	-1 583,00	0,00
Summa Leverantörsskulder	-45 168,00	45 168,00	0,00
Skatteskulder			
2510 Skatteskuld/fordringar	36 254,00	10 197,00	46 451,00
2514 Ber.särsk.löneskatt på pension	-14 251,00	0,00	-14 251,00
Summa Skatteskulder	22 003,00	10 197,00	32 200,00

Konto	Ingående balans 2019-01-01	Periodens förändring 2019-01-01- 2019-11-30	Utgående balans 2019-11-30
Moms, särskilda punktskatter			
2610 Utg.moms normal	0,00	-27 313,00	-27 313,00
2620 *** Utgående moms, red 1	0,00	-21 230,70	-21 230,70
2630 Utg.moms red 2	0,00	-68 390,47	-68 390,47
2640 Ingående Moms	0,00	44,47	44,47
2641 Ingående moms	0,00	246 816,18	246 816,18
2650 Momsskuld	0,00	0,00	0,00
Moms, särskilda punktskatter	0,00	129 926,48	129 926,48
Personalens skatter, avgifter			
2710 Personalens Källskatt	-14 427,00	14 427,00	0,00
Summa Personalskatter, avgift	-14 427,00	14 427,00	0,00
Uppl kostn & förutbet intäkter			
2940 Sociala avgifter	-19 225,00	19 225,00	0,00
2990 Övr.uppl.kost./förutbet.int.	-104 320,00	-99 275,00	-203 595,00
Summa Uppl kostn & förutb int	-123 545,00	-80 050,00	-203 595,00
Summa Kortfristiga skulder	-161 137,00	119 668,48	-41 468,52
Summa Skulder	-161 137,00	119 668,48	-41 468,52
Summa Eget Kapital & Skulder	-247 984,61	119 420,48	-128 564,13
Beräknat resultat	0,00	250 377,81	250 377,81

Kortfattade kommentarer om ekonomi samt om materiella och immateriella värden

Intäkter

Årets resultat har gett ett överskott, något som vi självfallet ser på med tillfredsställelse. Av ett budgeterat mål om 75 betalande per föreställning hade vi i genomsnitt en betalande publik på 113 personer på vår produktion Hjalmar och vår Herre. De totala egna intjänade medlen var 40,15 % vilket får betraktas som betydande. I denna summa ligger även intäkter från vår vänförening. Vi var ytterst behjälpta av det extraanslag vi fick från Region Örebro län, för att säkerställa vår producenttjänst under denna säsong. Se vidare längre ner.

På ansökta medel om 1.904.380:- beviljades 1.903.660:- Förluster från föregående år har vi lyckats eliminera helt. Vårt positiva resultat tolkar vi som en god balans mellan att sätta upp intressanta konstnärliga mål i kombination med en förståelse för vad som tilltalar en publik. Vår egenfinansieringsgrad skall ses som betydande och hög i jämförelse med andras teaterverksamhet.

Kostnader

Våra lönekostnader var på 1.630.150:- och fakturerade belopp på 722.830:- För kostnader som är förknippade med arbetsgivaravgifter fick vi ett visst stöd från Arbetsförmedlingen för en person. Vi lägger vikt vid att fullfölja pensionsinbetalningar till FORA.

Sammanfattning

Produktionen Hjalmar och vår Herre blev en framgång vilket även visade sig i publiktillströmning. Att kunna nå upp till det föregående årets framgångsrika produktion av Flickan i frack, med i stort sett utsålda föreställningar, var dock inte möjligt. Även i den andra verksamheten har vi haft en större publiktillströmning än vi kunnat utgå ifrån.

Vår verksamhet är förenad med risktagande och ekonomi-frågor har en benägenhet att uppta mycket av vår tid. Vi fortsätter hävda att det konstnärliga skapandet kan frigöras och ökas väsentligt vid en mindre ekonomisk utsatthet. I hög grad kvarstår vårt behov av att säkerställa en producenttjänst för kommande år.

Mervärden, materiella och immateriella värden

I rent ekonomiska termer skapar verksamheten vid Stadra Teater mervärden för handel och turistnäring i regionen. För att definiera dessa värden tydligare har vi idag en önskan om ett samarbete med universitet eller högskola för ytterligare analys. Vi skapar likaså arbetstillfällen i större eller mindre omfattning, se statistik i redovisningstext. Medverkan av ungdomar från Unga Stadra är en tillgång som bidrar till att öka förtroendekapital och intresse hos publiken. Genom denna del erhåller vi en positiv återspeglning från många parter. Teater har möjlighet att ge en social skoling hos barn och ungdomar. Att ge konkreta mätresultat kring detta är dock för tillfället inte möjligt. Genom medial uppmärksamhet av vår verksamhet, bland annat på nationell nivå, tillförs regionen betydande goodwillkapital. Att verksamheten medför kostnader skall ställas i relation till detta. Det demokratiska arbetet som sker på Stadra Teater med en mötesplats för samtal och tankar bidrar också till viktiga immateriella värden som tillförs regionen, där kultur och demokrati får utveckla varandra.

Förhoppning

Inför kommande säsonger, när vi nu avslutar ett framgångsrikt verksamhetsår 2019, så bär vi på förhoppningen att hos organisationer, stiftelser och företag även framgent kunna inneha stöd och förtroende. Med den kulturella verksamhet som vi bedriver vid Stadra Teater har vi en önskan om att fortsätta vara en kulturell mötesplats och en demokratisk arena i ett vitalt Bergslagen.

Magnus Wetterholm

info@stadrateater.se

0587-31 13 05 eller 070-538 19 95

STADRA TEATER

- 2019 -

BIDRAGSGIVARE

KULTURRÅDET

SVENSKA
AKADEMIEN

SVERIGES FÖRFATTARFOND

HUVUDSPONSOR

Bergslagens
Sparbank
Hängiven dig

MED STÖD AV

Nora Grus

ÖREBRO LÄNSTEATER

MOBERGS BYGGHANDEL AB

HOLMEN

K

HALLORSGLAS

GUNILLA NILSSON & OVE PETERSSON

CLAES-GÖRAN WETTERHOLM

IRÉNE ANDERSSON

BARBRO LUNDGREN

STADRAS VÄNNER

SVEN-AXEL FASTIGHETSFÖRVALTNING

TACK TILL

Carl Jan Granqvist, Ulla Mihnóss, Karin Anderberg, Paul Dahlqvist, Solnäs B&B, Bo Eckhardt, Barbara Wilczek Ekholm, Lena Holmstrand Krueger, alla föräldrar till ungdomar som medverkar, Stadranejdens byalag, styrelsen för Ideella kulturföreningen Cirkustältet, turistbyråerna i Nora och Hällefors, Anna Karlsson, Grythyttans Herrgård, Nora bibliotek/Kerstin Björn, Kjellbergs Blomsterhandel, Golvtjänst i Nora och Nora diversehandel.

